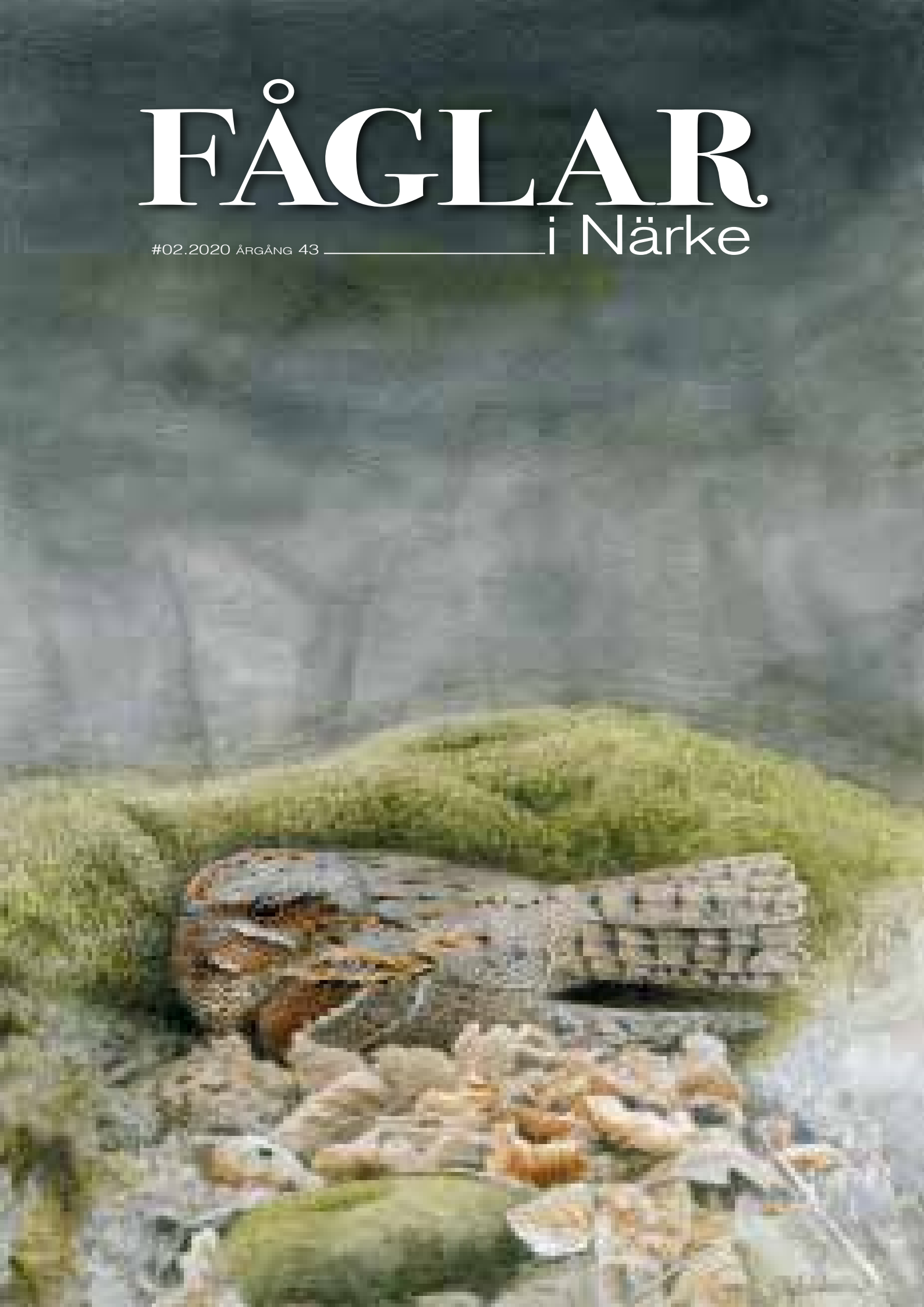

FÅGLAR

i Närke

#02.2020 ÅRGÅNG 43

Kan man lita på rödlistan?

Mycket har hänt under mina drygt 50 år som fågelskådare och "naturmupp". Men det här med coronavirus blir naturligtvis en helt ny erfarenhet.

ETT GLÄDJEÄMNE i tiden är att vi i Närkes Ornitologiska Förening, NOF, nu kan räkna in över 600 medlemmar. Det är ett gott tecken på att intresset för fåglarna och naturen har ökat. Att man dessutom vill organisera sig gör saken ännu bättre; om många engagerar sig ökar möjligheterna att påverka skyddet av naturen. Fåglar är väldigt bra på att indikera hur det står till i våra marker.

Bland fåglarna ser vi arter som blir bara färre och färre samtidigt som andra arter tillkommer och ökar. Inte bara fåglarna, utan hela den biologiska mångfalden ändras. I debatten talas det om jordens sjätte massutrotning. I vårt närområde ser vi en utveckling där metoderna i jord- och skogsbruk försämrar mångfalden. Enfalden breder ut sig i åkerlandskapet och i produktionsskogarna. I jordbruket är det minst sagt motsägelserfullt. Höstsådd jämte andra inslag i brukandet bjuder vissa fåglar på överskott av föda. För andra skapar ensidigheten födobrist. Fåglarna kräver även trygga och skyddade områden för sin häckning, rastning och övernattnings. Trana, sångsvan och gäss finner både föda och "skydd" invid Närkeslättnens våtmarker. Men ekvationen går inte ihop för andra arter i landskapet som har det svårt: sånglärkor, vipor, raphöns, kornknarr, storspov med flera.

SOM ETT STÖD för att hantera negativa förändringarna i naturen har SLU Artdatabanken och Naturvårdsverket presenterat Sveriges rödlista 2020. Denna nya lista, som uppdateras vart femte år, har gjort mig villrådig och minst sagt besviken. Min tilltro till listan är rubbad.

Ett exempel är hanteringen av sånglärkan. Sånglärkorna räknades i min barndom till 4,5 miljoner par i Sverige. Nu är de färre än en miljon: 800 000 par anges i "Fåglarna i Sverige", en bok som utkom 2012. Jag har andra nyare siffror som uppger 600 000 par. Eftersom artens minskning inte varit lika stor de sista fem åren, anses den inte längre platsa i rödlistan. Men på alla de ställen där jag hörde lärkor i ungdomen är det fortsatt tyst. En slutsats av nya rödlistan skulle således kunna bli: ge upp alla försök att få sånglärkan att trivas och öka i antal (Kvismare fågelstation driver ett sådant just nu)!

Andra exempel är kråka, björktrast och fiskmåsar som nu fått tillträde till listan. I staden och de stadsnära markerna, där jag dagligen rör mig, har antalet kråkor och fiskmåsar ökat starkt. Så på vilka kriterier anser kommittén för rödlistan att dessa behöver läggas till? Listan bygger

bland annat på ett stort antal inventeringsrutor runt om i hela landet. Finns det inga inventeringsrutor i städerna?

Lars Johansson
Ordförande, NOF

ATT FÖRKLARA för de stadsbor som anfalls av fiskmåsar att dessa är rödlistade klarar i varje fall inte jag. Fiskmåsar som skyddar sina ungar och skriker högljutt är det ingen brist på i varken Örebro, Kumla eller Askersund.

I rödlistan redovisas inga uppgifter om hur många individer som finns av en viss art. Naturvårdsverket har nyligen i sitt arbete med förändring av jakttider gjort detta. Även vi i NOF har fått tillgång till

dessas antalsuppgifter i samband med den remiss som Naturvårdsverket sänt ut. Björktrast, som nu klassas som nära hotad i rödlistan, uppskattas till 594 000 häckande par. I de marker där jag skådar fågel ser jag björktrastar på samma ställen och i samma antal som alltid.

FINNS DET FLER exempel på tveksamheter i rödlistan? Mina kunskaper om svampar, insekter och andra organismer i naturen är inte tillräckliga för att avgöra detta. Tilltron och förtroendet för listan riskeras att rubbas. Det är inte bara fågelskådare som håller reda på fiskmåsar, kråkor och björktrastar. Andra personer och organisationer som vistas och tar del av vår natur har reagerat.

INNEHÅLL

i Fåglar i Närke #2.2020

FÅGELRAPPORTNUMRET 243 arter obsade 2019 18 sidor. 81 094 rapporter

LEDARE: KAN MAN LITA PÅ RÖDLISTAN	2
OMSLAGSFÅGELN: NATTSKÄRRA	3
ÖVER 600 MEDLEMMAR I NOF	4
PRAKTVERKET KOMMER I HÖST	4
RAPPORTERA ALLA BACKSVALOR I SOMMAR	5
DÄRFÖR HETER DET PERS HÖG	5
SÅ KAN SÅNGLÄRKAN RÄDDAS	6
HEMLÄNGTAN BLEV STARK FÖR DANIEL	7
STOR DAG NÄR LEIF FICK SIN 193:E MÄRKART	8
STARUNGAR RINGMÄRKTES PÅ MYRÖ VÅTMARK	8
INVASION AV MINDRE SUMPHÖNS	9
TAPPADE HAKAN NÄR SVART SVAN LANDADE	9
HAR SKYDDSIJAKT PÅ TRANA NÅGON EFFEKT	28
VANLIGA ARTER IN PÅ NYA RÖDLISTAN	29
HÖSTENS EXKURSIONER	30
KRÖNIKA: VARFÖR ÄR FÅGLAR SÅ TYSTA IBLAND?	32

OMSLAGSBILDEN: NATTSKÄRRA (*Caprimulgus europaeus*)

Akvarell av Staffan Ullström

TEXT: MARIANNE JOHANSSON

Nattskärnan tillhör släktet nattskärnor. Den är mycket svårsedd och väl kamouflerad. Fågeln är spräcklig i brunt, beigevit, grått och svart med kisande ögon.

Längd: 24–28 centimeter och vingspann 52–59 centimeter.

Sommargäst hos oss, kommer i maj och stannar till september. Övervintrar i Afrika.

Nattskärnan hörs normalt bara under häckningstiden och natten. Sången är ett starkt, hårt spinnande och knastrande ljud som kan hålla på timmar i sträck.

Den häckar främst i gles tallskog med sandig jord, eller gärna på hyggen med frötallar och glest beväxna myrar. Oftast häckar nattskärnan en gång om året, men en andra häckning kan förekomma.

Nattskärnan bygger inget bo, utan

äggen läggs direkt på vegetationslös torr mark och ruvas i 17–21 dagar, nästan uteslutande av honan. Den lägger två ägg som är gråmarmorerade

Ungarna matas av båda föräldrarna tills de är flygga efter mindre än 20 dagar.

Fågelungarna lämnar oftast, utan särskild övningsflygning, uppväxtområdet genast efter att de blivit självständiga.

Enligt en gammal tro skulle nattskärnan suga mjölk av getter och andra kreatur som går på bete. Kanske kommer den föreställningen sig av att nattskärnor utnyttjar den rika förekomsten av insekter i närheten av boskapen.

I Sverige har nattskärnan tidigare varit rödlistad, men 2015 ansågs hotläget vara borta. Nu finns den inte längre med på rödlistan.

Nu är vi **över 600** NOF-medlemmar

■ Vår förening växer och det är vi glada för. Nu är vi 612 medlemmar.

Närkes Ornitologiska Förening, NOF, är föreningen för fågelintresse, fågelskydd och fågelforskning. Som medlem i föreningen kan du delta på exkursioner och resor, gå på intressanta föreläsningar och delta i utbildningar. Dessutom får du vår medlemstidning Fåglar i Närke hem i brevlådan fyra gånger om året.

Här är de nya och nygamla som valt att bli medlemmar i NOF. Varmt välkomna i vår förening: Björn Andersson, Örebro, Marianne och Bengt Botvalde, Örebro, Åke Oliv, Örebro, Jörgen Karlshammar, Örebro, Christina Liljebjörn, Örebro, Benny Fredriksson, Garphyttan, Helana Martikainen, Örebro, Anne-Marie Persson, Örebro, Anna Enström, Örebro, Irene Dahlgren, Örebro, Barbro Jidsjö och Lars Blomström, Örebro, Anders Bolinder, Hallsberg, Niklas och Jonna Doering, Garphyttan, Rikard Reithe, Örebro, Tord Olsson och Carina Fontana, Örebro, Ewa Lindberg, Örebro, Evis Magnusson, Örebro, Malin Edlund, Örebro, Maria Ellgren, Örebro, Anders Rutqvist, Örebro, Maria och Bengt Lindborg, Britt-Marie Backlund och Lars-Göran Hildor, Örebro.

Rekordintresse för noviskurser

■ Varje år arrangerar Närkes Ornitologiska Förening i samarbete med Studieförbundet en nybörjarcirkel i fågelskådning.

– Nybörjarcirkeln är en jättebra inkörsport till fågelskådningen och det är också ett bra sätt att få tips om bra fågellokaler, berättar Ronnie Lindqvist som håller i utbildningen tillsammans med Sandra Tengelin och Lars Johansson.

När utbildningen annonserades ut i början av året var intresset rekordstort. Snart var de tolv platserna fyllda och många köade. Då beslutade man om ytterligare en utbildning parallellt. Även de tolv nya platserna fylldes snart upp.

– Jättekul med sådant intresse, säger Ronnie.

På grund av coronaviruset genomfördes alla åtta träffar utomhus.

I HÖST kommer den – säkra ditt eget ex!

LÄNGTAR DU också efter ditt eget exemplar av boken **Närkes Fågelvärld**?

Snart är den klar och du som inte redan har förbeställt den kan passa på att göra det nu.

– Vi är i slutfasen av arbetet med boken och den kommer att ges ut i början av hösten, berättar projektledaren Ronnie Lindqvist

– Texter, faktagranskning och framställning av kartor är klara, korrekturläsning pågår och under sommaren lämnar vi till tryckeriet.

Det praktfulla uppslagsverket Närkes Fågelvärld är en bok på 400 sidor fullspäckad med vackra fågelbilder och lättillgängliga fakta om förändringarna i fågelfaunan i Närke under de senaste 40 åren.

Närkes Fågelvärld får ett fint omslag av konstnären Staffan Ullström. Boken har också flera andra intressanta kapitel förutom 356 vackra sidor med fakta och bilder över Närkes häckfågelfauna.

– Det här gedigna arbetet har engagerat många och framför allt har redaktionsgruppen under det gångna året ägnat ytterligare många svettiga timmar åt datorarbete och läsning av olika historiska skrifter, berättar Ronnie.

– Snart får vi se det slutliga resultatet. Visserligen har det varit ett slitsamt arbete, men

NU läggs sista handen på bokverket **Närkes Fågelvärld**. Under sommaren lämnas den till tryckeriet och boken kommer ut under början av hösten.

samtidigt oerhört lärorikt och givande för alla som deltagit. Vi är säkra på att du kommer att tycka detsamma om boken.

Vill du vara säker på att få ett exemplar? Boka ett exemplar av Ronnie Lindqvist: 070 262 14 17 lindqvist_ronnie@hotmail.com

Samarbetsvillig **aftonfalk** i Misteräng

■ I tre dagar i slutet av maj fanns en **samarbetsvillig aftonfalk** i området runt Misteräng, väster om Kumla.

Martin Karlsson från Lanna gjorde tre försök innan han fick se den vackra falken.

– Väldigt samarbetsvillig och bra ljus att fotografera i, sa Martin.

Aftonfalken larmades ut en lördagskväll av Krister Håkansson. Martin Karlsson var snabbt på plats, men falken syntes inte till – dessutom regnade det.

Dagen därpå var Martin och letade efter falken utan resultat. Lite senare på dagen upptäcktes den snygga aftonfalken igen, av Per-Arne Käck. Den adulta hannen larmades ut och den var synlig i nästan två timmar i det vackra kvällsljuset.

Nu var Martin Karlsson snabbt på plats och fick fina bilder på aftonfalken.

Den samarbetsvilliga hannen i Misteräng var årets andra aftonfalk i landskapet. Erik Törnvall upptäckte den första den 17 maj i norra delen av Tysslingen.

Aftonfalk i Misteräng.

FOTO: MARTIN KARLSSON

RAPPORTERA alla platser där det finns häckande backsvalar i sommar.

FOTO: PERNILLA FRIMODIG

Hjälp oss **rapportera backsvalar** i sommar

EN AV VÅRA svalor, backsvalan, har det besvärligt. Bristen på bostäder eller snarare lämpliga häckningsbiotoper är en starkt bidragande orsak till att arten går tillbaka i en alarmerande takt.

Enligt Artportalen fanns det bara en enda plats i Närke där backsvalan häckade under 2019. Det var Öns åkrar vid Norrbyås. Kan det verkligen vara sant?

– Nej, vi hoppas att det finns häckande backsvalar på fler platser i vårt landskap. När vi genomförde Atlasinventeringen, som avslutades 2015, så fanns det minst 20 lokaler där backsvalar häckade.

Men arten har det svårt: många mindre grustäckter, som är tänkbara häckplatser, upp-

hör och ska återställas. Därmed försvinner möjligheten för backsvalan att hitta den lilla gruskant som behövs för att kunna gräva ut en boplatz.

BirdLife Sverige har utlyst en riksomfattande inventering av arten i år och under nästa år. NOF bidrar med att inventera Närke. Du som vet med dig att du har en möjlig häckplats för backsvala, ge dig ut och kontrollera den under sommaren! Hittar du bohål eller ser backsvalar som flyger in och ut: rapportera detta på Artportalen.

Naturligtvis är det viktigt att alla andra häckningar också rapporteras. Tänk på att arten är ganska snabb att etablera sig så snart en lämplig plats blir tillgänglig. Räkna bohål och gör en bedömning av hur många som hyser aktivt häckande svalor.

Tack på förhand för ditt engagemang!

Ove ekoskådar med sin **Bamse**

■ Det finns många sätt att ekoskåda på. Ove Pettersson ekoskådar tillsammans med hunden Bamse.

– Det är ett bra sätt att kombinera motion med fågelskådning, berättar Ove.

Tolv skådare deltar i ekoskådnings-tävlingen i Närke i år och det är en lättisam kryssartävling som pågått sedan 2013. Ove Pettersson är en av de som registrerar sina ekokryss och det passar extra bra eftersom han och familjen skaffat en hund som behöver dagliga promenader. Ofta blir det i Karlslundsskogen i närheten där Ove bor.

Det har också blivit en och annan cykeltur till södra delen av Tysslingen.

– Det är inte långt och dessutom att få uppleva den härliga naturen längs Svartån vid Karlslund, Lindbacka och Källtorp. Man får med sig så mycket av fågelsången och lukterna och allt annat som naturen ger, säger han.

Ove Pettersson och blandraskompi-sen Bamse, Cavalier King Charles Spaniel/Tibetansk tempelhund.

Därför heter det **"Pers hög"**

■ I mitten av juni var det många skådare som drogs till Pers hög i Rynningeviken. Anledningen var ett det observerades en citron-ärla på platsen, en snygg ut-färgad hane.

Pers hög har fått sitt namn efter överste och sekundchef Per Tamm vid Kungliga Livregementets Grenadjärer i Örebro, I3. Överste Per Tamm ledde I3 under perioden 1955–1963.

I3 var ett militärregemente mellan åren 1850 och 2000. Åren innan för-bandet lades ner vid millenniumskiftet hade I3 en del av sitt övningsområde i Rynningeviken.

Snygg **stäpphök** visade upp sig

■ Mitten av april: Lennart Eriksson kliver ur bilen vid södra tornet i Tysslingen. Han ser den direkt: en adult stäpphök, hane.

– En otroligt snygg fågel, alldeles graciös när den flög, askgrå och med svarta kilar in från vingpetsarna, berättar han.

Ute vid tornet träffar han Jonathan Waern och Jan Andersson. Även de hade sett fågeln, men var till en början lite osäker om artbestämningen.

– Kul, det är ju inte så ofta man får se en adult hane. Och extra kul att den stannat flera dagar i området,

säger Lennart Eriksson.

Efter att ha varit vid södra tornet vid Tysslingen flög den österut och sågs under några dagar i området mellan Lindbacka och Karlslunds herrgård. Där var det många som fick chansen att se den vackra fågeln, bland andra naturfotografen Torbjörn Arvidson.

– Jag hade lite flyt, såg när den satt på åkern och sedan lyfte. Då fick jag till lite snygga bilder, berättar han.

Stäpphök.

FOTO: TORBJÖRN ARVIDSON

Så kanske **sånglärkan** kan räddas från slakt

NÄR LANTBRUKARNA slår vallarna redan i slutet av maj för att få ensilage, så stryker många sånglärkor med. Även harungar, rådjurskid och andra fågelarter som lever i den miljön dör när slåtterbalken går fram.

Därför har Kvismare fågelstation startat ett projekt för att se om det finns alternativa odlingsstrategier som kan gynna arter som sånglärka, ängsfiolärka, buskskvätta, gulärta och många andra arter.

TEXT: KENT HALTTUNEN

Ungefär hälften av all åkermark i Sverige består av vall, alltså sådant som ska bli foder till djuren. Förr väntade man med slåttern långt in i juni. Men numera vill lantbrukarna komma åt den näringsrika vallen tidigt, och den första skörden sker oftast redan i maj.

– Allt som lever i fodervallen försvinner när de stora maskinerna rusar fram, säger Jan Sondell från Kvismare fågelstation.

Magnus Persson, som är inventerare vid fågelstationen, har med egna ögon sett vad som händer med allt levande på åkrar med vallväxter.

– Det är inte bara sånglärkor som stryker med. Även ortolansparvar, harungar, rådjurskid och alla andra däggdjur som finns där dör, säger han.

Minskat kraftigt

Problemet med tidig slåtter av vall är väl känt, och det är också en av orsakerna till att sånglärkan minskat kraftigt i antal. För 60 år sedan fanns flera miljoner par, numera räknar man med att det finns cirka 600 000 par sånglärkor. Flera försök att rädda sånglärkan har genomförts, bland annat har man skapat särskilda lärkrutor. Det sker genom att man kompenserar lantbrukare som lämnar en liten osådd plätt i spannmålsåker för att skapa utrymme för lärkan.

– Jag måste säga att jag är lite skeptisk till lärkrutorna. Det är bara 25 procent av åkerarealen som är höstsådd, och dessutom har sånglärkan redan fått ut sina ungar när den skördas, säger Jan Sondell.

Nej, det är vallskörden som är det stora problemet för sånglärkan, ängsfiolärkan, buskskvättan, storspoven, kornknarren, rapphönan, vakteln och alla de andra som lever i den mil-

jön såsom harar, rådjur, sorkar med mera.

Kvismare fågelstation har med stöd av bland andra Jordbruksverket och Världsnaturfonden WWF startat ett treårigt projekt för att se om det finns andra lösningar än en tidig skörd av fodervallen. Man har fört diskussioner med olika lantbrukare och kommit överens om försök med flera olika alternativ. I år provar man med tre olika alternativ:

1) Låt djuren beta av vallen. Istället för att skörda vallen stängslar man in området och låter djuren beta under maj månad. På så sätt kan sånglärkor och de andra fåglarna hinna häcka klart. Djuren lämnar vallen och den kan sedan skördas en andra och kanske tredje gång senare under säsongen.

– Jag har varit ute och inventerat en sådan plats i dagarna. Av någon anledning fanns det tämligen få lärkor just precis där, men det fanns ängsfiolärkor, buskskvättor och andra som funkar ihop med djuren, berättar Magnus Persson.

2) Skrämma bort lärkorna. På en areal har man satt upp så kallade glador, alltså fågel-skrämmor för att se om man kan förmå sånglärkor och andra att istället häcka på de omkringliggande åkrarna.

– Det går inte alls. Sånglärkor och andra fåglar lär sig snabbt att det inte är någon fara, och det verkar nästan som om de fått ett skydd mot tornfalkar och andra predatorer genom de här fågel-skrämmorna, säger Jan Sondell.

– Men det är också ett intressant resultat i vår forskning.

SÅNGLÄRKANS häckning spolieras när vallåkrar slås tidigt. Nu genomför Kvismare fågelstation ett försök med förändrade odlingsstrategier så att sånglärkan kan få ut ungar.

FOTO: MAGNUS HELLSTRÖM

RÅDJURSKID dödad av slåtter i vallåker i Kvismaren.

FOTO: MAGNUS PERSSON

3) Blottad jord. Genom att låta det vara osått i traktorspår blir det små remsor genom åkrarna där lärkorna har lagom utrymme för att kunna landa, födosöka, ta skydd och lyfta. Det kan räcka för att lärkorna och andra ska klara av att häcka.

– Här har vi ännu inte hunnit utvärdera hur det gått. Men vi vet att lärkorna lockas till osådda hjulspår. Vi har naturligtvis kontrolltytor för att kunna jämföra resultaten, berättar Jan Sondell.

Behöver tillväxning

Han berättar också att sånglärkan är väldigt ortstrogen. Det innebär att det kan ta lång tid innan den hinner vänja sig, eller alternativt flytta på sig till en lämpligare miljö för att klara sin häckning.

För att en sånglärka ska trivas krävs åkrar som är mer än tio hektar (cirka 300 x 300 meter), och att det får inte finnas skog eller träd i närheten. Det innebär att sånglärkans kärnområden är i de stora jordbrukslandskapen i

– Det här ska bli intressant, och vi ska med spänning följa vad som händer under de här tre åren. Vi vet att många lantbrukare också mår dåligt av att meja ner fåglar och djur i den tidiga vallskörden, säger Jan Sondell.

Hem- länktan drog Daniel tillbaka

INTENSIVE DANIEL Yttermalm i högsta hugg med kamera och telefon. Den här bilden är tagen i samband med att Daniel upptäckte en rödhuvad dykand i Kvismaren, den första någonsin i Närke.

LÄNGTAN EFTER ett socialt sammanhang blev stort. Därför flyttade Daniel Yttermalm "hem" till Örebro efter många år i Kalmar och Stockholm.

– Närke är ett väldigt bra landskap att fågelskåda i. Här finns det mesta, säger han.

TEXT: KENT HALTTUNEN FOTO: JOHAN ÅHLÉN

Daniels första obsbok för fåglar är från 1992. Han skådade med kompisen Josef Säterhagen och det blev många turer vid Lången och skogarna intill. Så småningom fick grabbarna skjuts in till Oset; där träffade man på Olle Bull (Liljedahl). Han gillade ungdomarnas fågelengagemang och ofta förhörde han de båda på olika fågelljud de hörde runt i området.

– Du ska veta att vi pluggade på: vi lyssnade på ljudband för att lära oss så mycket som möjligt. Och så visste vi att det skulle bli förhör när vi träffade Olle i Oset, berättar Daniel.

Bytte spanska mot Ottenby

I mitten av 1990-talet ville Daniel iväg och plugga på annan ort. Det blev Kalmar och en kurs i spanska. Men kursen var svår och föreståndaren på Ottenby fågelstation, Janne Pettersson, behövde hjälp. Daniel var inte svårövertalad och det blev några säsonger på södra Öland.

Efter en resa runt jorden fortsatte livet i Kalmar och det blev naturligtvis mycket fågelskådning, både på fastlandet men också på Öland – gärna på norra delen framför allt under våren.

– Många skådare åker till södra delen på våren, men det är ju norra udden som är mest spännande den årstiden. Och jag älskar verkligen att vara på sträcklokaler, det är speciellt, säger han.

Det blev en utflykt till Stockholm under några år, och så tillbaka till Kalmar. Daniel berättar att han visserligen hade många skå-

FAKTA/ DANIEL YTTERMALM

Ålder: 45

Familj: Dotter
15 år, två söner
10 och 6 år,
flickvän och två
bonusbarn.

Jobb: Arbetar med biståndsprojekt i Colombia åt

Ankarstiftelsen samt har eget företag inom biståndskonsulting, Global Impact Consulting AB, tillsammans med Tomas Axén Haraldsson.

Antal kryss: Närmare mig 400 men svårt att hålla riktigt koll med alla förändringar i krysslistorna.

Favoritfågel: Oj, svår fråga, men jag gillar alla typer av lärkor. Och en favorit är svarthuvad trut. Mest nöjd över att ha sett guldtrast i Sverige.

Drömmar om: Att hitta en svarthakad sångare på Venan.

darkompisar i östra Småland, och även kompisar genom innebandyn, men att det var svårt att komma in i sociala sammanhang. Längtan hem till Örebro blev stor, och 2016 gick flytt-lasset.

På något sätt är det här jag känner mig hemma trots att jag varit ifrån Örebro i många år, säger han.

Det dröjde inte många skådarturer i landskapet innan Daniel hittade en rödhuvad dykand i Kvismaren. Det var den 6 juni 2017 och dykanden var den första i Närke genom tiderna.

– Jag vet att jag var väldigt stolt också när jag hittade landskapets första amerikanska bläsand. Det var i Södra Tysslingen 1996, förklarar han.

Daniel var en av dem som tidigt skaffade sig larm, och på den tiden var det via personsökare. Numera tycker han det är roligare att upptäcka fåglarna på egen hand, och gärna hitta lite udda fåglar.

Ett av hans bästa fågelminnen vid sidan av sträckskådnigen på Öland är de tre resor han gjort till Azerbajdzjan. Första resan 2012 åkte han tillsammans med Tomas Axén Haraldsson till Besh Barmag och flera andra lokaler för att reka fåglar inför en skådarresa med AviFauna som Tomas skulle hålla i. Det blev en fantastisk resa med mängder av sträckande korttår-, dvärg- och fältpiplärkor. De såg blåkråkor, citronärlor, endemer i Kaukasus och mycket annat.

– Det var häftigt när vi ett år hade cirka 3 000 sträckande svartvingade vadarsvalor vilket jag tror är vårrekord där, säger han.

– Sådana minnen sitter kvar för livet.

Ringmärkning av ung stare.

Starar ringmärkta i Myrö våtmark

■ I slutet av maj ringmärkte Leif Sandgren och Lennart Eriksson starungar i Myrö våtmark. Det är tredje året som ringmärkarna passar på att sätta ring på unga starar som återfinns i de uppsatta holkarna i just Myrö våtmark.

– Jag har tidigare ringmärkt starar på några andra platser i Närke, bland annat i trakten av Vretstorp.

– Men sedan Myrö våtmark skapades 2015 och holkarna sattes upp, har vi passat på att ringmärka starungar i holkarna, berättar Leif Sandgren.

Under 2018 ringmärktes 55 starungar i Myrö våtmark, 2019 blev det 122 ungar och i år blev 147 ungar som försågs med ring. Även Per Wedholm har varit aktiv med märkning. Under åren 2000–2009 ringmärkte han 227 starungar i Oset. Genom åren har de tre ringmärkarna satt ring på sammanlagt 669 starungar.

– Det ser ut att bli ett bra år, föräldrarna har fått ut ganska många ungar, förklarar Leif.

Återfynden av de ringmärkta stararna är tyvärr inte många: bara tre stycken. Två av återfynden är från Jylland i Danmark, ett är från Helsingborg.

Stor dag när Leif märkte art nr 193

DEN 12 JUNI var en stor dag för Leif Sandgren. Då fick han nämligen vara med och ringmärka en ung pilgrimsfalk. Det blev hans 193:e märkart i Sverige.

– Det är nästan så jag får tårar i ögonen, sa Leif när han satte en ring på den unga pilgrimsfalken.

Leif Sandgren har ringmärkt tusentals fåglar. Han började ringmärka i Ottenby på södra Öland redan på 1960-talet, och han drog igång Märkplats Venan i Rynningeviken för över 40 år sedan. Det har blivit många fåglar och många arter som Leif har hållit i sin hand.

– Jag har märkt 192 olika arter i Sverige, berättar Leif.

Men han har aldrig fått chansen att ringmärka en pilgrimsfalk. Den 12 juni kom den chansen. Tre unga pilgrimsfalkar skulle märkas på silotaket i Fjugesta och Leif var förstås inbjuden att delta.

Först gällde det att ta sig upp de 128 stegen i den trånga spiraltrappan, som leder upp till taket där pilgrimsfalkarna häckar i en bolåda.

Lars Leksén från Projekt Pilgrimsfalk hade kommit med ringarna till de tre unga pilgrimsfalkarna, 16 dagar gamla. Varsamt plockades de ut från bolådan, stoppades i en påse och togs till en säker plats på silotaket. Allt medan föräldrarna flög omkring och undrade vad som stod på.

På en skyddad plats på taket hjälptes Lars Leksén och Leif Sandgren åt att sätta ringar på

LEIF Sandgren, lycklig med en ung pilgrimsfalk i sina händer. Det innebär att Leif nu har märkt 193 olika arter i Sverige.

de tre ungarna.

– Det här är en stor dag i mitt liv, sa Leif.

Pilgrimsfalkarna fick alla en vanlig metallring med sitt unika nummer, och så en färgkombination av två ringar på andra benet för att om möjligt kunna läsa av falken i fält. De tre ungarna vägdes och mättes.

– Det är en hona och två hanar. Det ser man på vikten och på hur klorna utvecklas, berättade Lars Leksén.

Den unga honan vägde 700 gram och hanarna vägde 570 respektive 575 gram.

Det är andra året i rad som det blir en lyckad häckning i Fjugesta. Även förra året lyckades paret få ut tre friska ungar. Och det är unikt: häckande pilgrimsfalk har inte funnits i Närke på över 70 år.

LARS Leksén och Leif Sandgren jämför klorna på de båda könen av unga pilgrimsfalkar.

FAKTA/ PROJEKT PILGRIMSFALK

Mellan åren 2006 och 2017 pågick ett projekt med att sätta ut ungar av pilgrimsfalk i Västernärke. Närmare 50 pilgrimsfalkar som fötts upp på Nordens Ark sattes ut: först i Kilsbergen och sedan på taket i silon i Fjugesta. Det är medlemmar från Närkes Ornitologiska Förening och Naturskyddsföreningen i Örebro län som ansvarat för matning och bevakning. För tre år sedan, 2018, sågs en hona och hane av pilgrimsfalk i Västernärke som parade sig, men det blev ingen häckning.

Under 2019 gick det bättre och paret fick ut tre ungar, första häckningen av pilgrimsfalk på över 70 år i Närke.

Ragnarsson
FASTIGHETER AB

stöder detta nummer av
Fåglar i Närke!

Ekonoma
Redovisningskonsult AB

Kvismaren invaderad av mindre sumphöns

PÅ KVÄLLEN den 21 maj upptäckte, eller rättare sagt hörde, Magnus Friberg en mindre sumphöna på Värstamaden i Kvismaren. Det var det typiska honlätet: "Koa, koa, kvarrrr".

Dagen därpå var det två fåglar som sjöng och efter ytterligare en vecka var det tre fåglar som sjöng. – Trevligt, det är ju inte så vanligt, säger upptäckaren Magnus Friberg.

Mindre sumphöna en sällsynt gäst i vårt land, men den uppträder då och då. Man kan identifiera den nattetid genom sången. Vissa år är den mer talrik, och i år tycks det vara ett sådant år. Under första delen av maj hördes en mindre sumphöna i Värmland och kort därefter tillkom flera fåglar i Uppland. Vid ungefär samma tidpunkt hördes hela tre exemplar i ett och samma dike i Kvismaren.

– Alla tre har det typiska honlätet. Men är det inte osannolikt att det skulle sitta tre honor på samma plats och sjunga? undrar Magnus Friberg.

– Om man ser på alla andra fåglar är det ju hanarna som har ett sådant beteende.

Magnus berättar att Kvismaren fågelstation gjorde ett försök att fånga in en mindre sumphöna för att se vilket kön det är på fågeln. Men tyvärr misslyckades man med att fånga fågeln.

I ÅR har det varit en invasion av mindre sumphöns. I Kvismaren har man hört tre stycken i ett och samma dike, vilken är väldigt ovanligt. Den här bilden är tagen i Spanien av Magnus Friberg.

Han har själv en teori om att det handlar om 2K-fåglar, hanar, som ännu inte lärt sig att få till hansången.

– Vi tycker att vi hör att en av fåglarna i Värstamaden håller på att ändra sitt läte och mer låter som en hane, förklarar Magnus.

Mindre sumphöna är en östlig art som då och då uppträder i vårt land. Det senaste fyndet i Närke gjordes i Oset i april 2016.

Tidigare fynd har varit 2013, 2010 och 2005 i Kvismaren. Vid samtliga tillfällen har det handlat om ett enstaka exemplar.

Men 1968 var tydligen en smärre invasion av mindre sumphöns: då noterades också tre exemplar i Kvismaren.

Fyra lag ställde upp i lilla Fågeltornskampen

■ Den nationella Fågeltornskampen ställdes in på grund av coronaviruset. Men i Närke genomfördes lilla Fågeltornskampen med fyra tävlande lag. Detta år lyckades laget i Björka lertag bäst med att hitta hela 62 arter under de åtta timmar kampen pågick.

– Vi hade hela nio olika rovfågelarter och såg bland annat pilgrimsfalk, lärkfalk och fiskgjuse, vilket är ovanligt för lokalen, berättar Jonas Engzell som stod i Björka lertag tillsammans med Hans Waern.

Detta var tionde året som Fågeltornskampen genomfördes, en lättisam tävling där det gäller att hitta så många arter som möjligt mellan klockan 5 och 13.

I Vålakärren stod Sandra Tengelin, Anders Eriksson och Nils-Erik Ström.

– Blå kärrhök var väl lite ovanligt, och vi har hört både ärtsångare och törnsångare även om det varit lite tystare än vanligt, förklarar Sandra Tengelin.

Ovanligt tyst hade det också varit vid både Rysjötornet i Kvismaren och Norra tornet i Tysslingen.

– Vi har haft sträckande silvertärnor, sett svarttärnor och dvärgmåsar. Där emot tycks svarthakedoppingen ha försvunnit från Rysjön, säger Ronnie Lindqvist som bemannade tornet tillsammans med några ur NOFs nybörjarcirkel.

Även i Norra tornet i Tysslingen var det sällsamt tyst denna morgon. Där brukar taltrastar och dubbeltrastar hålla igång – men inte denna morgon.

– Undrar om fåglarna känner på sig att det ska dra in en kallfront, säger Thomas Eriksson, som stod i tornet tillsammans med Cecilia Bremer och Kent Halttunen.

Svart svan fick Håkan att tappa hakan

■ Jag höll på att tappa både kikaren och hakan, berättar Håkan Karlsson om när han stod i Norra tornet i Tysslingen. Mitt framför ögonen hade nämligen en svart svan landat. Det var den 25 mars och arten är ovanlig, bara fem observationer i Närke genom tiderna.

Svart svan finns normalt sett bara i Australien med omkringliggande öar. En del svanar har tagits till Europas djurparker, och från dessa finns ett antal "parkrymlingar".

Den svarta svanen i

Svart svan.

FOTO: MARIA WANCHE

Tysslingen är sannolikt en sådan – att den skulle ha flugit ändå från Australien är högst osannolikt.

Den första observationen av svart svan i Närke är från 1964 vid Slottet i Örebro, den andra var i Oset 1966. Under en längre period 2001–2003 fanns en svart svan vid Åkerby i södra Tysslingen.

– Jag kommer ihåg att jag såg den då, säger Håkan Karlsson.

Den senaste observationen är från förra året, den 17 mars vid Nysund i sydvästra delen av landskapet.

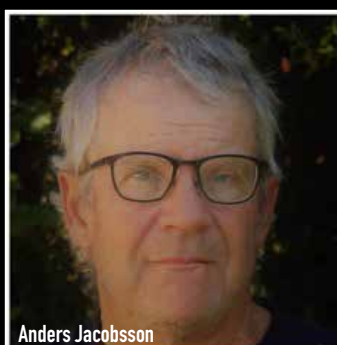
– Kul, man blir alldeles darrig när man ser en så vacker och ovanlig fågel, berättar Håkan Karlsson.

Studie
främjandet

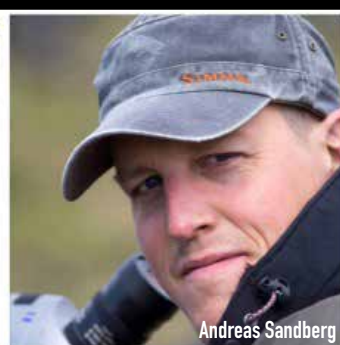
VI HAR tidigare lite slentrianmässigt godkänt svenska projektfåglar, eftersom Club 300 har som policy att dessa fåglar är kryssbara. Men framöver kommer vi placera alla projektfåglar uppfödda i hägn och rehabiliterade fåglar i kategori E. Du kommer även fortsättningsvis att kunna kryssa dessa enligt Club 300s regler, men de försvinner från listorna i Artportalen. Arter som detta främst kommer att drabba är pilgrimsfalk, fjällgås, vitryggig hackspett och vit stork. Där vi inte vet fågelns ursprung kommer vi att fria hellre än fälla. Vi kommer även att bedöma ungar till utsläppta projektfåglar som spontana. Denna förändring införs även retroaktivt, men vi har inte börjat granska äldre fynd ännu. Detta arbete återstår.

ALLT DETTA är egentligen ganska enkelt och begripligt, då fåglar som är utsläppta inte är spontana. Men vi har en större utmaning framför oss än dessa arter, och det är frågan om rapphönsens spontanitet i Närke. Beslutet om dessa har vi i Rrk än så länge bordlagt. Men det finns ganska tydliga indikationer på att vi endast observerar rapphöns i områden där fåglarna aktivt släpps ut i jaktsyfte. Här måste vi dock försöka få in mer information från dem som släpper ut rapphöns innan vi kan ta ett beslut, men det finns en risk att rapphöna i stort sett enbart kommer att hamna i kategori E i framtiden. Det får vi återkomma till.

UNDER 2019 har vi fått in totalt 81 094 rapporter av 243 arter. Vi önskar nu alla trevlig läsning och en bra fortsättning på 2020!

Anders Jacobsson

Andreas Sandberg

Magnus Friberg

Ove Pettersson

Andreas Tranderyd

Den Regionala rapportkommittén (Rrk) har under året bestått av Magnus Friberg (prutgås-fasan + dvärgmås, silltrut och svarttärna), Anders Jacobsson (smålom-fjällpipare + tornfalk-pilgrimsfalk), Andreas Sandberg (småspov-kustlabb), Ove Pettersson (tamduva-gråspett + ringtrast-dubbeltrast + strömstare-skärpiplärka) och Andreas Tranderyd (törnskata-stare + grå flugsnappare-stenskvätta + bofink-snöspärr).

I och med denna rapport så kommer några stora förändringar ske i hur vi i Rrk bedömer en del arter och dess spontanitet. Det har till exempel under året funnits en satellitförsedd grågås i Sverige. Denna fågel är en vild gam, men som har rehabiliterats under lång tid i Spanien innan den sedan åter släpptes ut. När den nationella Rapportkommittén, Rk, skulle bedöma denna fågel så kom man till slutsatsen att projektfåglar, alltså fåglar födda i hägn och sedan utsläppta för att etablera/stödja en population samt individer som har rehabiliterats, ska bedömas som ospontana.

81 094 rapporter, 243 arter

Prutgås

(*Branta bernicla*):

Ett ganska normalt år för arten i landskapet, flocken på 215 ex. sticker dock ut. Samtliga fynd redovisas.

Vår: 1 ex. Klåvudden, Harge 8.5 (Toni Berglund).

Höst: 1 ex. Löten, Kvismaren 8.10 (Tommy Eriksson). 1 ex. sträckande S Södra tornet, Tysslingen 11.10 (Lennart Eriksson). 215 ex. sträckande V Rynningeviken 15.10 (Lennart Eriksson, Christer Tegebro). 50 ex. sträckande S Kilsgårdsåkrarna, Kvismaren

16.10 (Conny Hedengren). 21 ex. Södra maderna, Tysslingen 21.10 (Ove Pettersson). 2 ex. Södra maderna, Tysslingen 21.10 (Maria Wanche). 1 1K rastande Norra Tysslingen 24–27.10 (Kent Halttunen, Lennart Eriksson m.fl.). 1 ex. Killingemaden, Kvismaren 28.10 (Ronny Nilsson, Peter Gustafson m.fl.). 2 ex. sträckande SV Rävångsmaden, Rynningeviken 28.10 (Leif Sandgren).

Rödthalsad gås

(*Branta ruficollis*):

Fjärde fyndet i landskapet av denna vackra

gäst från öster. Denna gång valde en och samma individ att turnera runt lite i landskapet, och var synlig under en dryg månad på olika lokaler.

1 ex. Kvismaren - Tysslingen - Boglundsängen 17.2–21.3 (*Åke Pettersson, Lars Thornberg m.fl.).

Sädgås

(*Anser fabalis*):

Sädgässen dök åter upp i Kvismaren i höga antal denna höst efter ett års frånvaro.

Endast en hyfsad räkning gjordes dock, och

den skedde bara på fälten närmast sjöarna. Vi vet att många gäss flög långt ut från Kvismaren för att födosöka, så den egentliga siffran bör ha legat på 15 000–20 000 individer.

Höst: 11 630 ex. Kvismaren 20.10 (Hakon Kampe-Persson).

Tundrasädgås

(*Anser fabalis rossicus*):

Rasen är nu så pass vanlig i landskapet att endast flockar på över 400 individer redovisas här. Rasen är dock fortfarande alla gånger underrapporterad.

Vår: 428 ex. Hammarmaden, Kvismaren 20.2 (Magnus Friberg). 480 ex. Kilsgården, Kvismaren 16.4 (Åke Pettersson).

Höst: 450 ex. Gymninge, Tysslingen 30.11 (Erik Törnvall).

AFTONFALK

Foto: Anders Jacobsson

Spetsbergsgås

(*Anser brachyrhynchus*):

Återigen är Tysslingen Sveriges främsta rastplats för spetsbergsgäss. Toppnoteringen från hösten i Tysslingen är den högsta någonsin. Sammantaget i landskapet så fanns det i oktober en bra bit över 3 000 individer!

Vår: 556 ex. Kvismaren 23.2 (Magnus Friberg). 1 200 ex. Tysslingen 4.4 (Lennart Eriksson).

Höst: 700 ex. Västra rakan, Kvismaren 13.10 (Magnus Friberg). 2 500 ex. Tysslingen 20–21.10 (Kent Halttunen, Hakon Kampe-Persson).

Bläsgås

(*Anser albifrons*):

Precis som vanligt så är arten betydligt talrikare på våren än på hösten. Ett nytt antalsrekord noterades i Kvismaren. Största flock från Kvismaren respektive Tysslingen redovisas.

Noterbart: 804 ex. Hammarbotten, Kvismaren 2.4 (Magnus Friberg). 260 ex. Gymningemaden, Tysslingen 14.4 (Bengt Ahl).

Fjällgås

(*Anser erythropus*):

En spontan och en ospontan fjällgås i landskapet detta år. Då vi tagit beslutet i Rrk-Närke att utsläppta projektfåglar inte kan klassas som spontana, så klamras den fågel som befann sig i Tysslingen. Den ingick i Projekt Fjällgås och släpptes den 10 juli 2018 i Västerbotten. Båda redovisas dock här som vanligt, men i Artportalen så har projektfågeln fått klamrar.

Vår: 1 2K Tysslingen 24.3–2.4 (*Helny Olsson, Kent Halttunen m.fl.).

Höst: 1 adult Killingemaden, Kvismaren 27.10 (Peter Gustafson).

Mindre sångsvan

(*Cygnus columbianus*):

Samtliga fynd presenteras här från alla lokaler utom på våren från Tysslingen, där endast vårens högsta siffra redovisas.

Vår: 2 adult Fiskinge åkrar, Kvismaren 7.3 (Magnus Friberg, Anders Jacobsson). 1 ex. Hammarmaden, Kvismaren 11–14.3 (Anders Jacobsson, Sune Johansson m.fl.). 6 ex. sträckande NO Viby hembygdsgård, Vibysjön 14.3 (Mårten Gustafsson). 4 ex. Röhammar, Stora Mellösa 14–15.3 (Anders Jacobsson, Patrik Strömberg m.fl.). 5 ex. Viby kyrka, Viby 14.3 (Tage Carlsson, Mårten Gustafsson m.fl.). 4 ex. Lillåns samhälle, Örebro 15.3 (Bengt Österberg, Bengt Jalsborn m.fl.). 2 ex. Riseberga kloster, Fjugesta 17.3 (Sandra Tengelin). 2 ex. Öbyå kern, Kvismaren 17.3 (Magnus Friberg, Anders Jacobsson). 1 adult sträckande NO Salem, Fågelåsen, Nysund Nrk 17.3 (Leif Paakkonen). 2 ex. Björka lertag 18.3 (Per Karlsson Linderum, Frank Tholfsson m.fl.). 5 ex. Rånnestamaden, Tysslingen 18.3 (Kent Halttunen, Helny Olsson). 2 ex. Kräcklinge 20.3 (Kent Halttunen). 1 ex. Venastugan, Rynningeviken 25.3 (Leif Sandgren). 1 ex. Sund, Nysund Nrk 27.4 (Mårten Persson).

Höst: 11 ex. Rysjön, Kvismaren 16–17.10 (Anders Jacobsson, Rune Eriksson m.fl.). 1 ex. sträckande SV Venakullarna, Rynningeviken 3.11 (Thord Eriksson). 1 ex. sträckande SV Barkaregatan, Näsby, Örebro 10.11 (Per Wedholm).

BRANDKRONAD KUNGSFÅGEL

Foto: Per Wedholm

Sångsvan

(*Cygnus cygnus*):

Ett något mediokert år för arten i Tysslingen med ganska låg toppnotering jämfört med tidigare år. Nedan listas alla dagar i Tysslingen med över 1 000 individer, samt flockar från övriga landskapet på över 500 ex.

Tysslingen: 1 639 ex. 16.3 (Kent Halttunen, Helny Olsson). 2 300 ex. 17.3 (Kent Halttunen, Helny Olsson m.fl.). 3 500 ex. 18.3 (Kent Halttunen, Helny Olsson). 1 658 ex. 19.3 (Kent Halttunen). 1 844 ex. 20.3 (Helny Olsson). 1 807 ex. 21.3 (Helny Olsson). 1 673 ex. 22.3 (Kent Halttunen, Helny Olsson). 1 712 ex. 23.3 (Kent Halttunen, Helny Olsson). 1 178 ex. 24.3 (Kent Halttunen, Helny Olsson). 1 436 ex. 25.3 (Helny Olsson). 1 436 ex. 26.3 (Helny Olsson). 1 949 ex. 27.3 (Helny Olsson). 1 322 ex. 29.3 (Kent Halttunen)

Noterbart: 860 ex. Myrö våtmark (f.d. Östra Myrömaden), Rynningeviken 16.3 (Thord Eriksson).

Gravand

(*Tadorna tadorna*):

Något färre fynd än vi vant oss vid på senare år.

Vår: 1 ex. sträckande NV Oset 1.4 (Christer Tegebro, Bengt Ahl, Lennart Eriksson). 1 adult hane Hammarmaden, Kvismaren 2.4 (Magnus Friberg). 2 ex. Kvismaren 13–23.4 (Inger-Marie Carlsen, Ari Määttä m.fl.). 1 adult hane Vålakärren, Vibysjön 8.5 (Kent Larsson).

Höst: 6 1K Fågelsjön, Kvismaren 25.8 (Johan Bergquist).

Årta

(*Anas querquedula*):

Som vanligt när det kommer till ändarna, är det ont om rapporter om häckningar på Artportalen. Kvismare fågelstations våtmarksinventering visade dock på att tre par häckade i området. Landskapets totala population uppskattas vara oförändrad från ifjol och ligger därmed kvar på 10–15 par. Landskapets enda häckningsfynd som rapporterats på artportalen redovisas.

1 häckning (1 adult hona + 7 1K) pulli/nyligen flygga ungar Rosenbergspölen, Oset 5.8 (Lennart Eriksson).

Skedand

(*Anas clypeata*):

Mycket glädjande så finns det flera rapporter om lyckade häckningar. Förutom dem som redovisas här, så gav Kvismare fågelstations våtmarksinventering sex häckande par i området. Landskapets bestånd uppskattas fortsatt vara 20–25 par.

Noterbart: 1 häckning (1 adult hona +

4 pulli) Västra dammen, Boglundsängen 26.6 (Lennart Eriksson). 1 häckning (1 adult hona + 9 pulli) Västra dammen, Boglundsängen 26.6 (Lennart Eriksson). 1 häckning (1 adult hona + 7 pulli) Västra dammen, Boglundsängen 30.6 (Lennart Eriksson). 1 häckning (1 hona + 2 pulli) Boglundsängen 15.7 (Nils Eriksson).

Snatterand

(*Anas strepera*):

I Kvismaren häckade hela 55 par detta år enligt fågelstationens våtmarksinventering. Landskapets totala bestånd uppskattas till ca 100 par. Häckningar rapporterade på Artportalen redovisas här.

Noterbart: 10 pulli Segersjö herrgårdsdamm, Segersjö 6.7 (Anders Jacobsson). 2 häckning (2 hona + 15 pulli) Boglundsängen 15.7 (Nils Eriksson)

Amerikansk kricka

(*Anas carolinensis*):

Andra året i rad som arten uppträder i landskapet, vilket inte är speciellt överraskande, mer anmärkningsvärt är att detta var första fyndet i Kvismaren på tio år! Med tanke på mängden krickor som ses årligen i området, är denna rara gäst säkert förbisedd på lokalen.

Vår: 1 hane Löten, Kvismaren 14–18.4 (Patrik Hedengren, Conny Hedengren m.fl.).

Brunand

(*Aythya ferina*):

Arten fortsätter att ha det tufft i landskapet. En möjlig häckning finns rapporterad detta år. Landskapets bestånd uppskattas till max fem par.

1 hona parning/parningsceremonier Näsbyängen, Oset 1.5 (Åke Pettersson)

Bergand

(*Aythya marila*):

Artens uppträdande i landskapet har under många år beskrivits som magert. Det är nog dags att inse att detta numera är den normala fyndbild för bergand i Närke.

Vår: 1 hona Rysjön, Kvismaren 17–19.4 (Joakim Johansson, Morgan Henrysson m.fl.). 6 i par Klåvudden, Harge 20.4 (Kjell Ståhlberg). 2 ex. Klåvudden, Harge 26.4 (Bengt Jalsborn). 2 i par Rysjön, Kvismaren 24.5–2.6 (Peter Gustafson, Ove Pettersson m.fl.).

Höst: 1 honfärgad Svartåns mynning, Oset 4–13.10 (Lennart Eriksson, Bengt Ahl m.fl.). 1 hona Yxviken, Segersjö 1.12 (Anders Jacobsson). 1 hona Löten, Kvismaren 13–22.12 (Anders Jacobsson, Peter Gustafson m.fl.).

FJÄLLGÅS

Foto: Kent Halttunen

Ejder

(*Somateria mollissima*):

Sämsta året för arten i landskapet på mycket länge. De flesta år ses flockar som är större än årets totala antal.

Vår: 4 ex. Klåvudden, Harge 12.4 (Kjell Ståhlberg). 1 hane Klåvudden, Harge 23.4 (Kent Larsson). 1 hane Nydalen, Harge 6.5 (Anders Jacobsson, Christer Sölveling). 1 ex. Klåvudden, Harge 6.5 (Toni Berglund).

Svärta

(*Melanitta fusca*):

Under vårsträcket vid norra Vättern gjordes totalt 15 fynd av 169 ex. Det är det näst sämsta året under 2000-talet, endast slaget av fjolårets 143 ex. Samtliga fynd från året redovisas.

Vår: 2 ex. Klåvudden, Harge 20.4 (Kjell Ståhlberg). 2 ex. Klåvudden, Harge 22.4 (Musse Björklund, Fredrik Johansson). 2 ex. Klåvudden, Harge 23.4 (Kent Larsson). 1 ex. Vättern Nrk 26.4 (Sune Johansson, Berit Söderberg). 4 ex. Klåvudden, Harge 27.4 (Hans Waern, Monika Waern, Kjell Ståhlberg m.fl.). 3 ex. Klåvudden, Harge 30.4 (Kjell Ståhlberg). 9 ex. Klåvudden, Harge 3.5 (Peter Gustafson). 10 ex. Forsanäset 3.5 (Peter Åslund). 4 ex. Forsanäset 4.5 (Barbara Leibiger, Ingo Leibiger). 29 ex. sträckande N Nydalen, Harge 6.5 (Anders Jacobsson, Christer Sölveling, Christer Tegebros m.fl.). 50 ex. Klåvudden, Harge 6.5 (Toni Berglund). 9 ex. Nydalen, Harge 7.5 (Ove Pettersson, Åke Pettersson, Lasse Karlsson). 10 ex. Klåvudden, Harge 7.5 (Albin Mauritzon, Kjell Ståhlberg). 20 ex. Klåvudden, Harge 8.5 (Peter Gustafson, Toni Berglund m.fl.). 14 ex. sträckande NO Klåvudden, Harge 19.5 (Toni Berglund).

Höst: 4 ex. sträckande V Urholmen, Oset 11.10 (Bengt Ahl). 4 honfärgad sträckande SV Fågeludden, Oset 13.10 (Per Wedholm). 7 ex. Svartåns mynning, Oset 16.10 (Bengt Ahl). 11 ex. Katrinelund, Stora Mellösa 18.10 (Anders Jacobsson). 5 ex. Storholme, Vinön 27.10 (Andreas Sandberg). 1 ex. Näsudden, Dimbobaden 12.12 (Anders Jacobsson).

Sjööorre

(*Melanitta nigra*):

Under vårsträcket vid norra Vättern gjordes totalt 21 fynd av sammanlagt 1 035 ex. Ett normalt uppträdande för lokalen. Samtliga övriga fynd presenteras här.

Vår: 4 i par Sottern 17.4 (Anders Jacobsson). 15 ex. Storhjälmaren 21.4 (Leif Sildén). 1 hane Sottern 27–28.4 (Anders Jacobsson). 3 ex. Viken, Ölsboda herrgård 30.4 (Mårten Persson).

Höst: 4 ex. Storhjälmaren 16.8 (Leif Sildén). 2 honfärgad Svartåns mynning, Oset 14.9 (Per Wedholm, Lennart Eriksson m.fl.). 8 ex. Rynningeviken 27.9 (Thord Eriksson). 3 ex. Svartåns mynning, Oset 1.10 (Bengt Ahl). 4 ex. Ormesta holme, Oset 15.10 (Lennart Eriksson). 17 ex. Gäddviken, Väringen Nrk 26.10 (Jan-Olov Ragnarsson). 10 ex. Storholme, Vinön 27.10 (Andreas Sandberg). 9 honfärgad Fågeludden, Oset 30.10 (Lennart Eriksson). 1 hona Storhjälmaren 17.11 (Leif Sildén).

GRÅSPETT

Foto: Benny Fredriksson

Alfågel

(*Clangula hyemalis*):

Ett riktigt toppår för arten antalsmässigt. Antalet fynd är ganska normalt, men flockarna har varit större än vanligt.

Vår: 3 ex. Klåvudden, Harge 13.4 (Nils-Erik Ström). 1 ex. Storhjälmaren 21.4 (Leif Sildén). 3 ex. Nydalen, Harge 24.4 (Bengt Ahl, Ove Pettersson m.fl.). 3 ex. Vårbo, Skagern Nrk 24.4 (Mårten Persson). 14 i par Klåvudden, Harge 30.4 (Kjell Ståhlberg). 6 ex. sträckande N Nydalen, Harge 6.5 (Anders Jacobsson, Christer Sölveling, Christer Tegebros m.fl.). 6 ex. Klåvudden, Harge 11.5 (Toni Berglund).

Höst: 1 honfärgad Mellanlängen, Lången-området 4.10 (Åke Pettersson). 1 1K Löten, Kvismaren 19.10 (Patrik Hedengren, Conny Hedengren). 1 ex. Ässön 20.10 (Magnus Friberg, Andreas Sandberg m.fl.). 6 ex. Storholme, Vinön 27.10 (Andreas Sandberg). 3 ex. Näsudden, Dimbobaden 29.11 (Anders Jacobsson).

Salskrake

(*Mergellus albellus*):

Arten finns rapporterad från samtliga månader utom januari och juni. Fynd som rör flockar på över 100 individer redovisas här. Höst: 115 ex. Mellanfjärden, Atlasruta 10F4g 12.10 (Åke Pettersson). 375 ex. Ässöbron 24.10 (Åke Pettersson).

Rapphöna

(*Perdix perdix*):

Denna art är under behandling av oss i Rrk just nu. Vi vet att det planteras ut stora mängder rapphönor på sina håll i landskapet, och i stort sett samtliga observationer som gjorts är just från sådana platser. Vi kommer nog i framtiden placera alla rapphönor som är observerade vid utsättningsplatser i kategori E, då detta inte är spontant uppträdande individer. Vi måste dock först få en klarare bild av hur, när, var och i vilken omfattning som utsättning sker. Därför redovisas inga observationer här i år.

Vaktel

(*Coturnix coturnix*):

År 2019 kan summeras som ett mycket magert år för arten i landskapet. Men 37 spelande fåglar är ändå en fågel mer än föregående år. Dessutom finns ett fynd som kan indikera häckningen.

Noterbart: 2 ex. Ängsholmen, Tysslingen 24.5–20.6 (Fredrik Lysell, Anton Nyttén m.fl.). 2 ex. Björka lertag 25.5–9.6 (Fredrik Lysell, Anton Nyttén m.fl.). 2 ex. Rumboholm, Tysslingen 2–27.6 (Håkan Johannesson, Lennart Eriksson m.fl.). 1 ex. Led, Kvismaren 2.6 (Jan Hägg). 1 ex. Aldammen, Asker 2.6 (Leif Sildén). 1 ex. Osvalla, Tysslingen 3.6–19.7 (Maria Wanhe, Thord Eriksson). 2 ex. Söröslätten, Kvismaren 3.6–28.7 (Anders Jacobsson, Magnus Persson m.fl.). 1 ex. Tanntorp, Hjortkvarn 6.6 (Mats Weiland). 2 ex. Gräve by, Tysslingen 7.6–15.7 (Per Wedholm, Jonathan Waern m.fl.). 1 ex. Frösvidalsallén 7.6 (Henrik Josefsson, Lena Björk, Cecilia Journath Pettersson m.fl.). 1 ex. Älgstamaden, Tysslingen 10.6 (Rolf Sykkinen, Ingvar Gustavsson m.fl.). 2 ex. Skatteby åkermark, Odensbacken 10.6–15.7 (Anders Jacobsson, Christer Tegebro m.fl.). 1 ex. Kilsgårdsåkrarna, Kvismaren 10.6–5.9 (Anders Jacobsson, Patrik Hedengren). 5 ex. Segersjö åkermark, Segersjö 13.6–8.8 (Leif Sildén, Thord Eriksson m.fl.). 1 ex. Öbyåker, Kvismaren 16.6–4.8 (Andreas Sandberg, Per Wedholm). 1 ex. Gunnbo 19.6 (Ronnie Lindqvist). 1 ex. Sandfallet 25.6 (Per Karlsson Linderum). 1 ex. Ängfalla åkrar, Kvismaren 25.6 (Bo Nielsen). 1 ex. Hjortsberga, Hällabrottet 30.6 (Göran Carlén). 1 ex. Fornskinnsåkrarna, Kvismaren

3.7–5.8 (Bengt Ahl, Åke Pettersson m.fl.). 2 ex. Mäjsa, Rinkaby 5–6.7 (Oscar Axelsson). 1 ex. Gränsjö, Glanshammar 13–15.7 (Nils Eriksson). 1 ex. Södra maderna, Tysslingen 21.7 (Lennart Eriksson). 1 ex. Täby, Stora Mellösa 22.7 (Gunnar Nilsson, Runar Börjesson). 1 ex. Nedre snåret, Kvismaren 23.7–6.8 (Bengt Ahl, Christer Tegebro). 25 fynd, 36 ex. Häckning? 2 i par i lämplig häckbiotop Lindåsbacken, Kvismaren 4.7 (Magnus Persson).

Smålom

(*Gavia stellata*):

Liksom under de föregående åren noteras arten på ett tiotal lokaler, där arten ses under häckningstid. Tre konstaterade lyckade häckningar har rapporterats. Några lokaler där arten hållit till tidigare besöktes dock utan att några par kunde hittas detta år. Trots detta bör det finnas fler par som häckar i skogsdelarna av landskapet, då de som rapporteras är relativt koncentrerade till Kilsbergens norra och södra del.

Storlom

(*Gavia arctica*):

Första rapporten för året kom från Oset den 28.3 och den sista rapporten var från Falkasjön den 21.9. På fyra lokaler har det rapporterats om lyckade häckningar. Inga vinterfynd gjordes under året. Större antal: 21 ex. Klåvudden, Harge 24.5 (Nils-Erik Ström, Ulf Allvin). 24 ex. Sottern 20.8 (Ronnie Lindqvist, Conny Heden-gren). 12 ex. Stora Ymningen, Villingsbergs skjutfält 31.8 (Håkan Svensson, Birgitta Dawidsson).

GRÖNSISKA

Foto: Torbjörn Arvidson

Svarnäbbad islom

(*Gavia immer*):

En rastande svarnäbbad islom vid Klåvudden som kunde fotodokumenteras gör att vi nu har tio godkända fynd totalt av arten i landskapet. Sedd senast 2014 i landskapet. 1 fynd: 1 2K+ Klåvudden, Harge 29.4 (Peter Gustafson, Kent Halttunen, Lars Fransson).

Småddopping

(*Tachybaptus ruficollis*):

Rapporterad från något färre lokaler under 2019 och där endast tre lokaler noterats under häckningstid.

Vinter: 1 ex. Reningsverksdammen, Kumla 1–21.1 (Håkan Persson, Jonathan Waern m.fl.).

Möjlig häckning: 1 1K Reningsverksdammen, Kumla 15.8 (Håkan Persson). 2 1K Östra dammen, Boglundsängen 5.9 (Lars Thornberg).

HÄRFÅGEL

Foto: Eva Georgii-Hemming

Gråhakedopping

(*Podiceps grisegena*):

En minskning av antalet häckande par jämfört med de senaste fem åren kunde konstateras under 2019. Resultatet blev 14 par fördelade enligt: Kvismaren 7 par, Rynningeviken 2 par, Oset 3 par, Domarkärret 1 par och Segersjö dammar 1 par. Förvånansvärt nog noterades arten inte under året utanför dessa lokaler förutom en rastande vid Klåvudden. Lyckade häckningar konstaterades bara i Rysjön i Kvismaren och i Ladviken i Oset.

Skäggdopping

(*Podiceps cristatus*):

Precis som under de närmast föregående åren noteras numera arten i landskapet under årets alla månader. Detta år nämner vi den höga summa som gjordes vid en räkning på Storhjälmaren i oktober månad. Större antal: 1 100 ex. Storhjälmaren 20.10 (Leif Sildén).

Svarthakedopping

(*Podiceps auritus*):

Resultatet för 2019 hamnar på 41 olika lokaler som rapporterats med obs i häcktid, lämplig biotop. Hur många häckande par är svårt att uppskatta exakt, men summerar man rapporterna så hamnar man på cirka 73 par. Tyvärr är det väldigt klen resultat när det gäller konstaterade lyckade häckningar, som bara kunde noterats på fem av lokalerna. Flest par hittar vi i Oset (12 par), Rynningeviken (1 par), Boglundsängen (5

par), Ängsholmen (6 par) och Myrö våtmark (2 par). Glädjande var att i Boglundsängen fick de fem paren ut sju ungar. I Kvismaren fanns det som mest sex ex. i Rysjön, men endast en 1k fågel syntes i slutet av juli. Förutom de häckande paren och övriga observationer på häcklokalerna har arten noterats på ett antal olika platser och samtliga dessa rapporter ser ni här:

Noterbart: 2 i par obs i häcktid, lämplig biotop Hagbydamarna, Latorp 13.4 (Erik Törnvall). 1 ex. obs i häcktid, lämplig biotop Bergabrottet, Hällabrottet 16.4 (Håkan Persson). 3 ex. Södra Tysslingen 16.4 (Ove Pettersson). 2 i par i lämplig häckbiotop Skallemossen, norra delen 17.4 (Tommy Eriksson). 8 i par i lämplig häckbiotop Munslättsdammen, Kvarntorpshögen 19.4 (Hasse Molin). 12 adult Geråsen, Viby 21.4 (Mårten Gustafsson). 1 ex. Domarkärret, Almby 21.4 (Mikael Tellbe). 2 i par obs i häcktid, lämplig biotop Alnängsbadet 23.4–5.6 (Lennart Eriksson, Nils Eriksson m.fl.). 4 i par i lämplig häckbiotop Boda Länäs 26.4 (Elisabeth Torgå). 2 i par i lämplig häckbiotop Västkärr 28.4 (Kent Halttunen). 3 ex. Reningsdammen, Vretstorp 3.5 (Mårten Gustafsson). 1 ex. obs i häcktid, lämplig biotop Gustavsviks golfbana, Örebro 5.5 (Jan Gunnarsson). 1 ex. obs i häcktid, lämplig biotop Sörbybacken, Örebro 5.5 (Jan Gunnarsson). 1 ex. Hässlebergsdammen, Hallsberg 14.5 (Helena Johansson). 4 i par permanent revir damm vid Valltorp 18.5 (Per Karlsson Linderum). 4 adult obs i häcktid, lämplig biotop Husby, Viby 8.6 (Anders Carlberg, Joakim Johansson). 12 i par i lämplig häckbiotop Ängsholmens grustag, Tysslingen 18.6 (Maria Wanche). 2 i par obs i häcktid, lämplig biotop Askersunds hamn, Askersund 19.6 (Michael Bergström). 1 pulli pulli/nyligen flygga ungar grusgrop NO om Vännäs 24.7 (Per Karlsson Linderum). 1 ex. Yxviken, Segersjö 5.10 (Anders Jacobsson).

Svart stork

(*Ciconia nigra*):

Ett fynd av en förbiflygande individ gjordes i landskapet detta år men den försvann lika fort som den dök upp.

Höst: 1 adult sträckande NV Hovsta kyrka, Örebro 31.8 (Daniel Yttermalm).

Vit stork

(*Ciconia ciconia*):

Två observationer av en vit stork gjordes i juni månad. Bägge observationerna anses röra samma individ.

1 ex. Väderkvärnsbacken, ca 1 km norr om Askersund 8–9.6 (Roger Schmidt, Martina Rickard).

HÖKUGGLA

Foto: Sune Johansson

Rördrom

(*Botaurus stellaris*):

Hela 47 olika tutande rördrommar hördes under året, vilket är en mycket bra antal! Det kan jämföras med 33 ex. under 2018 och hela 42 ex. år 2017. Säkerligen gömmer sig ändå någon oupptäckt drom i vassarna i landskapet trots att de hörs så långt. Årets första noteringar gjordes 22.3 och årets sista 16.8.

Ägretthäger

(*Ardea alba*):

Precis som under de närmast föregående åren har ägretthägern blivit ett regelbundet inslag i landskapet. Under 2019 noterades arten regelbundet under perioden 21.7–3.11. De flesta observationerna gjordes som vanligt i Kvismaren, men arten har också noterats vid Segersjö, Tysslingen, Oset-Rynningeviken och Boglundsängen. Antalet exemplar som besökt Närke under året är förstås omöjligt att säga säkert. Vi publicerar årets första, årets sista, årets toppnotering samt alla observationer utanför Kvismaren.

Noterbart: 1 ex. Sörbybacken, Örebro 1.5 (Kenneth Eklöf). 1 ex. Hargedamarna, Harge 7.5 (Ove Pettersson, Åke Pettersson, Lasse Karlsson). 6 ex. Segersjöviken, Segersjö 10–30.8 (Leif Sildén, Thord Eriksson m.fl.). 7 ex. Hammarmaden, Kvismaren 26.8 (Magnus Friberg). 1 ex. Venalagunen, Rynningeviken 18–31.8 (Lasse Eklund, Bengt Ahl). 1 ex. Norra Tysslingen 26.8–3.9 (Joakim Johansson, Maria Wanche m.fl.). 1 ex. Vibysjön 23–24.9 (Stellan Amzoll, Stefan Andersson m.fl.). 1 ex. Rysjön, Kvismaren 3.11 (Peter Gustafson, Magnus Friberg).

Storskarv

(*Phalacrocorax carbo*):

Under 2019 inventerades häckande storskarvar åter i Hjälmaran och Vättern, där summan av antalet bebodda bon blev 871. Häckningar: 790 bon i Närkeleden av Hjälmaran samt 81 bon i Närkeleden av Vättern. 540 adult i par bo, ägg/ungar Skannhäll, Mellanfjärden Hjälmaran 21.4

(Leif Sildén). 634 adult i par bo, ägg/ungar Tjugholmsstenarna, Storhjälmaren T-län Södra 21.4 (Leif Sildén). 406 adult i par bo, ägg/ungar Norra Sikören, Storhjälmaren T-län Södra 21.4 (Leif Sildén). Noterat bo, ägg/ungar Funnaren, Storhjälmaren T-län Södra 7.6 (Leif Sildén, Daniel Lindberg). 81 ex. nyligen använt bo Kalv Vättern, Röknen St 25.8 (Ulf Allvin).

Större antal: 1 100 ex. Torsnåset 3.8 (Thord Eriksson).

Vinter: 3 ex. Nydalen, Harge 9.1 (Kent Larsson). 1 ex. Askersunds hamn, Askersund 10.1 (Stellan Amzoll). 1 ex. Nydalen, Harge 11.1 (Sune Johansson, Berit Söderberg). 1 ex. Södra maderna, Tysslingen 16.2 (Ove Pettersson). 1 ex. Södra tornet, Tysslingen 16.2 (Staffan Gustavsson). 1 ex. Vaken (vinter), Oset 19–27.2 (Peter Karlehagen, Albin Mauritzon m.fl.). 2 ex. Kvinnerstasjön, Kvismaren 20.2 (Magnus Friberg). 2 ex. sträckande NO F.d. Kartongfabriken, Örebro 25.2 (Per Wedholm). 1 ex. Sticksjö 27.2 (Tommy Sundqvist). 3 ex. Sticksjö 28.2 (Tommy Sundqvist). 4 ex. Alsen, Askersund 9.12 (Kjell Ståhlberg). 3 1K Killingen, Sottern 15.12 (Åke Pettersson). 1 ex. Näsudden, Dimbobaden 27.12 (Anders Jacobsson).

PILGRIMSFALK, UNGAR

Foto: Kent Halttunen

Fiskgjuse

(*Pandion haliaetus*):

Tyvärr ännu ett år med få rapporter om häckande fiskgjusar! Cirka 17 par har rapporterats med häckningskriterier, vilket torde vara långt under det faktiska antalet par som häckar i landskapet. Det finns dock indikationer på att arten fortsätter att minska rejält och till exempel verkar det som om den mer eller mindre försvunnit från Sottern, där det förr om åren höll till mellan åtta och tolv par. Konkurrens med havsörn torde vara en, men långt ifrån den enda, anledningen till detta. Arten är svårinventerad, t.ex. har det rapporterats från 99 lokaler i Artportalen om födosökande eller förbiflygande fiskgjusar.

Större antal: 6 ex. Venakullarna, Rynningeviken 8.9 (Andreas Sandberg).

Fenologi: 1 ex. Fågeludden, Oset 28.3 (Lennart Eriksson, Bengt Ahl m.fl.). 1 ex. Södra maderna, Tysslingen 19.9 (Bengt Jalsborn).

KUNGSFISKARE

Foto: Eric Nyström

Bivråk

(*Pernis apivorus*):

Årets högsta notering med sträckande individer blev 71 ex., en bra siffra med tanke på de senaste årens nedåtgående sträckantal. Oktoberfynd görs inte årligen. Antalet sträckande bivråkar över 20 ex. redovisas nedan.

Större antal: 34 ex. sträckande SV Fågeltornet, Vibysjön 24.8 (Stefan Andersson). 27 ex. sträckande S Venastugan, Rynningeviken 25.8 (Ove Larsson). 30 ex. sträckande Venastugan, Rynningeviken 31.8 (Leif Eckmann m.fl.). 27 ex. sträckande SV Norra Bro 31.8 (Peter Gustafson). 71 ex. sträckande S Höglunda, Tysslingen 3.9 (Christer Tegebro). 57 ex. sträckande SV Venakullarna, Rynningeviken 8.9 (Andreas Sandberg).

Fenologi: 1 ex. sträckande SV Fornskinnsåkrarna, Kvismaren 6.10 (Håkan Svensson, Birgitta Dawidsson).

Kungsörn

(*Aquila chrysaetos*):

Paret i det permanenta reviret i landskapets sydöstra del fanns kvar även detta år, men någon lyckad häckning kunde tyvärr inte konstateras. Det var även tunt med noteringar som kan tyda på häckning i andra delar av landskapet, men med stor sannolikhet finns det fler häckande par att upptäcka. Glädjande nog gör rapporter gällande att populationen i landet som helhet haft bra utdelningar under de senaste åren, och det avspeglades hos oss i ett stort antal observationer under hösten och vintern. Under året gjordes drygt 250 inlägg i Artportalen.

Brun kärrhök

(*Circus aeruginosus*):

Efter fjolåret noterades arten under häckningstid på hela 46 olika platser. Motsvarande siffra för 2019 blev en minskning till 40 platser. En tillbakagång noterades också vid Kvismaren, då 15 honor gick till häckning

jämfört med fjolårets 18 honor. Det faktiska antalet är förmodligen någonstans mellan 40 och 55 par. Det saknas rapporter om häckning eller häckningsförsök från en del kända lokaler. Brunhöksåret började med en fågel i västra Örebro den 19.3 och avslutades i Tysslingen med en fågel 18.10.

Fenologi: 1 ex. Björkhaga, Örebro 19.3 (Bengt Österberg). 1 ex. födosökande Södra maderna, Tysslingen 18.10 (Göran Gustafsson).

Större antal: 8 ex. Fiskingemaden, Kvismaren 1.9 (Magnus Friberg).

Blå kärrhök

(*Circus cyaneus*):

Inga häckningsindici er detta år heller och som vanligt få fynd under perioden 1.6–31.7. Endast två rapporter faktiskt och bägge dessa redovisas nedan. Årets första blå kärrhökar sågs inte förrän mer än en vecka in i mars månad. Årets sista däremot hängde kvar nästan ända fram till nyår.

Sommar: 1 honfärgad Södra maderna, Tysslingen 30.6 (Patrik Strömberg). 1 honfärgad Nasta, Rinkaby 24.7 (Nils Eriksson). Fenologi: 1 honfärgad Hammarbotten, Kvismaren 10.3 (Patrik Hedengren, Bengt Ahl m.fl.). 1 adult hane Frogesta, Kvismaren 27.12 (Leif Sildén).

Stäpphök

(*Circus macrourus*):

Efter fjolårets 13 fynd hamnade 2019 på tolv fynd. Försatt kontrollera ett flertal karaktärer och ta gärna foton vilket underlättar vår bedömning av antalet fynd.

1 adult hane Södra maderna, Tysslingen 15–17.4 (Maria Wanche, Ove Pettersson m.fl.). 1 adult hane Södra maderna, Tysslingen 21.4 (Ove Pettersson). 1 ex. Södra maderna, Tysslingen 22.4 (Maria Wanche m.fl.). 1 2K Norra tornet, Tysslingen 9.5 (Kent Halttunen, Maria Wanche). 1 2K hane sträckande SV Svartåns mynning, Oset 18.8 (Lennart Eriksson, Bengt Ahl, Lennart Söderkvist m.fl.). 2 1K Kvismaren 30.8–7.9 (Magnus Friberg, Lars Anmark m.fl.). 1 3K+ hane Sköllersta 4.9 (Magnus Friberg). 1 1K Hammarmaden, Kvismaren 8.9 (Bernt Bergström, Bengt Jalsborn m.fl.). 1 3K hane Luggavi, Kräcklinge 8.9 (Andreas Sandberg, Johannes Almqvist). 1 1K Hammarbotten, Kvismaren 13.9 (Bo Runesson, Anders Bertebo, Peter Eklund). 1 1K Tanntorp, Hjortkvarn 17.9 (Mats Weiland).

Ängshök

(*Circus pygargus*):

Antalen fynd i linje med normala år, men inga häckningsförsök. Observationsdatum avviker dock från normala år. September-

fynd av ängshök är relativt ovanligt även där ängshöken häckar, och den absoluta majoriteten brukar då vara 1k-fåglar.

2 adult i par Menigasker, Kvismaren 10.5 (Magnus Friberg). 1 hane Ekeby 18.5 (Sune Johansson, Berit Söderberg).

Fenologi: 1 ex. Södra maderna, Tysslingen 2.9 (Maria Wanche).

MINDRE HACKSPETT

Foto: Leif Nyström

Röd glada

(*Milvus milvus*):

Ännu ett år med gott om observationer i slättbygderna. Detta år gjordes de flesta kring Kvismaren och mellan Tysslingen och Fjugesta. Årets första notering gjordes redan 24 februari, det näst tidigaste datum som röd glada observerats i Närke. Den sågs i Oset och flög sedan förbi Kvismaren och vidare söderut. Ungfåglar sågs även detta år, men med färre rapporter än tidigare år. Hur många individer som i själva verket är inblandade i alla rapporter är dock helt omöjligt att avgöra. Av utrymmesskäl publicerar vi årets första, sista samt högsta notering av arten.

Fenologi: 1 ex. Rödkärret, Oset 24.2 (Thord Eriksson). 1 ex. Fräknabotten, Kvismaren 24.2 (Anders Jacobsson, Ronny Nilsson m.fl.). 1 ex. Hardemo 30.9 (Sandra Tengel).

Noterbart: 4 ex. Luggavi, Kräcklinge 8.9 (Andreas Sandberg, Johannes Almqvist).

Brun glada

(*Milvus migrans*):

Sexton noteringar av bruna glador gjordes i landskapet detta år, vilket är i paritet jämfört med de närmast föregående åren. Inga adulta fåglar i par har noterats under häckningstid detta år. Nedan syns samtliga rapporter om kringströvande individer.

Noterbart: 1 adult sträckande O Välakär-

ren, Vibysjön 21.4 (Björn Dellming, Mårten Gustafsson m.fl.). 1 adult obs i häcktid, lämplig biotop Värnsta 30.4 (Rolf Hagström). 1 adult Fågeltornet, Vibysjön 4.5 (Mårten Gustafsson). 1 ex. Södra Tysslingen 5.5 (Ove Larsson). 1 ex. sträckande V Venakullarna, Rynningeviken 7.5 (Thord Eriksson). 1 ex. Lötens åkrar, Kvismaren 29.5 (Håkan Carlestam, Anna-Karin Törnblom m.fl.). 1 ex. Ormesta åkrar och strandskog, Oset 5.6 (Bengt Ahl, Per Wedholm m.fl.). 1 ex. Öby kulle, Kvismaren 6.6 (Conny Heden-gren). 1 ex. Hammarmaden, Kvismaren 8.6 (Anders Balksten). 1 ex. Alsen, Askersund 19.6 (Michael Bergström). 1 ex. sträckande SO Öby kulle, Kvismaren 20.6 (Jon Håkansson). 1 adult Segersjö 2.8 (Magnus Jäderblad). 1 ex. Ödebo 19.8 (Rolf Hagström). 1 ex. Vålakärren, Vibysjön 28.8 (Nils-Erik Ström). 1 adult Luggavi, Kräcklinge 8.9 (Andreas Sandberg, Johannes Almqvist). 1 ex. Hackvad 14.9 (Helny Olsson).

Havsörn

(*Haliaeetus albicilla*):

Precis som föregående år uppskattas antalet häckande par i landskapet numera ligga mellan minst 20 och 25. Snarare närmare 25 än 20 dessutom, och arten verkar etablera sig på nya platser. Lyckade häckningar rapporteras från flera håll vilket är mycket glädjande! Fortsätt att rapportera in dessa! Den högsta noteringen under perioden visas här.
Större antal: 44 ex. Storhjälmaren 8.3 (genom Ulf Eriksson).

Fjällvråk

(*Buteo lagopus*):

Även under 2019 gjordes några sommarobservationer av arten i landskapet! Dock inga indikationer på häckning. Rapporter under perioden från andra halvan av maj till och med första halvan av augusti ses nedan. Även en fin sträcksiffra på hösten förtjänar ett extra omnämnande!

Sommar: 1 ex. Julsta, Åbytorp 30.5 (Bengt Andersson). 1 ex. Södra tornet, Tysslingen 9.8 (Håkan Carlestam, Anna-Karin Törnblom).

Större antal: 32 ex. sträckande Tanntorp, Hjortkvarn 3.10 (Mats Weiland). 11 ex. Kvismaren 2.11 (Magnus Friberg).

Vattenrall

(*Rallus aquaticus*):

Klassiska ställen för vinterfynd av vattenrall är Kumla reningsverksdammar och Hallsbergs reningsverk, som brukar vara säkra lokaler. Även Garphyttans reningsverk och Fjugesta höll sig med var sin vattenrall denna vinter. I Örebro fanns 1 ex. i Grönpeppar-

parken under någon vecka i februari. Under häckningstid rapporterad från ett flertal lokaler. Arten tycks hålla goda stammar i landskapets våtmarker.

Vinter: 4 ex. Reningsverksdammen, Kumla 1.1–26.2 (Håkan Persson, Bengt Andersson m.fl.). 2 ex. Vattenparken, Fjugesta 4.1 (Sandra Tengelin). 1 ex. Reningsverket, Hallsberg 23.1–4.2 (KG Andersson m.fl.). 1 ex. Garphyttans reningsverk 26.1 (Michael Andersson). 1 ex. Grönpepparparken 11–19.2 (Hans Odelholm, Maria Wancke m.fl.). 1 ex. Vattenparken, Fjugesta 17.2 (Sandra Tengelin). 1 ex. Svartåns mynning, Oset 17.2 (Thord Eriksson). 1 ex. Reningsverksdammen, Kumla 2–31.12 (Frank Tholfsson, Anders Jacobsson m.fl.).

Kornknarr

(*Crex crex*):

År 2019 var ytterligare ett mycket dåligt år för kornknarren i Närke med endast 14 fynd. Lika många som föregående år och långt ifrån toppnoteringen 2013, då 58 olika individer hördes. Dock finns inga indikationer på häckning.

Noterbart: 1 ex. spel/sång Sörön, Kvisma-

sång Kårsta 10–22.6 (Bernt Bergström, Albin Mauritzon m.fl.). 1 ex. spel/sång Salem, Fågelåsen, Nysund Nr 16.6 (Leif Paakkonen). 1 ex. spel/sång Karltorp, Käglaområdet 19.6 (Ingvar Gustavsson, Kerstin Signal, Tord Sundström). 1 ex. spel/sång Säbylund, Kumla 27.6–2.7 (Håkan Persson, Hasse Molin m.fl.). 1 ex. spel/sång Björka lertag 2.7 (Bengt Andersson). 1 ex. spel/sång Brånsta 2.7 (Håkan Persson). 1 ex. spel/sång Slyte 14–20.7 (Claes Nordell).

Småfläckig sumphöna

(*Porzana porzana*):

Ett klart bättre resultat än föregående år för arten med 22 spelande individer under perioden 19.4–30.9 där Kvismaren står för största ökningen detta år. Årets första individ hördes vid Tysslingen den 19.4 och årets sista spel hördes på Lötén den 19.7. En ungfågel sågs i Sörbysjön och en ytterligare iaktogs på Fågeludden i september månad, vilket tyder på lyckade häckningar både i Kvismaren och Oset. Fördelningen ser ut som följer: Kvismaren 12, Tysslingen 4, Oset 2, Rynningeviken 3, Myrö våtmark 1 och Boglundsängen 1.

NORDSJÖTRUT

Foto: Sune Johansson

ren 18.5 (Erik Tornberger, Anita Persson, Rolf Andersson m.fl.). 2 ex. spel/sång Norra Tysslingen 19.5–27.6 (Bengt Jalsborn, Erik Törnvall m.fl.). 1 ex. spel/sång Älgskogens gård, Lindbacka 26.5–14.6 (Rolf Sykkijev, Jonathan Waern m.fl.). 1 ex. spel/sång Gammelån, Stora Valla, Tysslingen 1.6–14.7 (Patrik Strömberg, Maria Wancke m.fl.). 1 ex. spel/sång Odlingen, Garphytteområdet 2–13.6 (Helny Olsson, Thord Eriksson m.fl.). 1 ex. spel/sång Myrö våtmark (f.d. Östra Myrömaden), Rynningeviken 7–16.6 (Patrik Strömberg, Mikael Tellbe m.fl.). 1 ex. spel/

Noterbart: 2 ex. spel/sång Norra Tysslingen 19.4–10.6 (Erik Törnvall, Christer Tegbro m.fl.). 1 ex. spel/sång Södra maderna, Tysslingen 24.4–10.7 (Musse Björklund, Ove Pettersson m.fl.). 1 ex. spel/sång Åslasjön, Kvismaren 27.4 (Åke Pettersson). 1 ex. spel/sång Fågelsjön, Kvismaren 1.5 (Andreas Tranderyd, Markus Eriksson Nordkvist). 2 ex. spel/sång Näsbyängen, Oset 8.5–17.7 (Hans Odelholm m.fl.). 1 ex. spel/sång Almbyängen, Oset 11–21.5 (Ronny Nilsson, Åke Pettersson m.fl.). 2 ex. spel/sång Ormestaängarna, Oset 12.5–8.7

RAPPHÖNS

Foto: Maria Wanche

(Per Wedholm, Lennart Eriksson m.fl.). 1 ex. spel/sång Lillängen, Oset 12.5–16.6 (Mikael Tellbe, Ragnar Lagerkvist m.fl.). 1 ex. spel/sång Sjölandet, Oset 14.5–9.6 (Kent Larsson, Bengt Ahl m.fl.). 1 ex. spel/sång Kvinnerstasjön, Kvismaren 21.5 (Anders Jacobsson). 2 ex. spel/sång Hammarbotten, Kvismaren 23.5–10.7 (Åke Pettersson, Andreas Sandberg m.fl.). 1 ex. spel/sång Boglundsängen 28.5–4.6 (Bengt Jalsborn, Lennart Eriksson m.fl.). 5 ex. spel/sång Hammarmaden, Kvismaren 2.6–10.7 (Leif Sildén, Åke Pettersson m.fl.). 2 ex. spel/sång Rysjön, Kvismaren 2.6–9.7 (Ove Åkesson, Hans Waern m.fl.). 1 ex. spel/sång Myrö våtmark (f.d. Östra Myrömaden), Rynningeviken 3–24.6 (Eva Georgii-Hemming m.fl.). 2 ex. spel/sång Rävångsmaden, Rynningeviken 3–10.6 (Nils Eriksson, Leif Sildén m.fl.). 1 ex. spel/sång Sörbysjön, Kvismaren 5.6–10.7 (Camilla Pettersson m.fl.). 2 ex. spel/sång Nyängen, Kvismaren 6.6–10.7 (Patrik Hedengren m.fl.). 1 ex. spel/sång Fiskinge strandskog, Kvismaren 16.6 (Andreas Sandberg). 1 ex. spel/sång Löten, Kvismaren 3–19.7 (Bengt Ahl, Marianne Johansson m.fl.). 3 ex. spel/sång Killingemaden, Kvismaren 10–17.7 (Åke Pettersson, Anders Jacobsson m.fl.). Häckning: 1 1K Sörbysjön, Kvismaren 14.8 (Magnus Friberg). 1 1K födosökande Ormesta holme, Oset 2.9 (Lennart Eriksson m.fl.).

Rörhöna

(*Gallinula chloropus*):

Arten noterad på cirka 30 lokaler, och av dessa är 16 lokaler rapporterade med häckningskriterier. Lyckade häckningar rapporterades senare in från endast tio av dessa, vilken är en minskning från tidigare

år. Några vinterfynd som vanligt, i Kumla reningsverksdammar och Fjugesta reningsverksdammar.

Vinter: 3 ex. Reningsverksdammen, Kumla 1.1–26.2 (Frank Tholfsson, Bengt Andersson m.fl.). 1 ex. Vattenparken, Fjugesta 4–17.1 (Kent Halttunen, Sandra Tengelin m.fl.). 1 ex. Reningsverksdammen, Kumla 1–15.12 (Håkan Persson, Patrik Strömberg m.fl.).

Trana

(*Grus grus*):

Inga vinterfynd i början av året, men under hela december noterades tre kvardröjande individer, där troligen en av tranorna var skadad då ena vingen hängde. Den första tranan som återvände från sydligare nejder dök upp redan 18.2. Under hösten rastade ett stort antal som vanligt vid Kvismaren, där 16 379 ex. räknades in, samt vid Skagershultamossen 1 290. En något högre antal av rastande tranor än 2018, men långt från rekordet från 2017 då över 24 000 tranor räknades in i Kvismaren.

Fenologi: 1 ex. förbiflygande Mellringe 18.2 (Joakim Johansson).

Större antal: 1 290 ex. Skagershultamossen, Mullhyttan 16.9 (Kent Halttunen, Lars Fransson). 16 379 ex. Kvismaren 23.9 (Magnus Friberg).

Vinter: 3 ex. födosökande Hammars åkrar, Kvismaren 1–31.12 (Patrik Strömberg, Ove Åkesson m.fl.).

Strandskata

(*Haematopus ostralegus*):

Under häckningstid noterades strandskator på något färre platser detta år, men det handlar troligen inte om någon reell minskning. De flesta paren noteras fortfarande i

Örebro, där de häckar på en handfull platser och då företrädesvis på platta tak. Det saknas dock rapporter om lyckade häckningar, och endast en rapport om en ungfågel kom in. Åter ett bra år för noteringar av sträckande strandskator i landskapet, där 131 ex. sträckande N Klåvudden ligger i topp. Vi publicerar alla antal över nio nedan.

Större antal: 18 ex. Klåvudden, Harge 20.4 (Kjell Ståhlberg). 33 ex. Klåvudden, Harge 21.4 (Kjell Ståhlberg). 131 ex. sträckande N Klåvudden, Harge 22.4 (Musse Björklund, Fredrik Johansson). 50 ex. Klåvudden, Harge 22.4 (Kjell Ståhlberg). 46 ex. Klåvudden, Harge 25.4 (Kjell Ståhlberg). 38 ex. Nydalen, Harge 6.5 (Anders Jacobsson, Christer Tegebros m.fl.). 47 ex. Klåvudden, Harge 6.5 (Toni Berglund). 88 ex. sträckande Klåvudden, Harge 8.5 (Albin Mauritzon, Andreas Tranderyd). 10 ex. Stora Röknen, Vättern Nrk 10.7 (Leif Sildén, Roger Larsson). 14 ex. Fåran, Hjälmar Nrk 11.8 (Leif Sildén). 64 ex. Svartåns mynning, Oset 12.8 (Bengt Ahl, Christer Tegebros).

Fenologi: 2 ex. rastande Ormestaängarna, Oset 25.3 (Lennart Eriksson). 1 ex. förbiflygande Grenadjärstaden, Örebro 25.10 (Tord Larsson).

Tofsvipa

(*Vanellus vanellus*):

En kvarvarande individ sågs i början av januari. Årets första vårflyttande tofsvipor kom på bred front elva dagar in i februari månad och den milda förvintern gjorde att fynd gjordes i december månad. En notering på fler än 2 000 individer finns också rapporterad och redovisas.

Vinter: 1 ex. Aldammen, Asker 4.1 (Erik Törnvall). 1 ex. Hammarmaden, Kvismaren 1–27.12 (Anders Jacobsson, Kent Larsson m.fl.). 2 ex. Ängsholmen, Tysslingen 15.12 (Christer Tegebros).

Höst: 2 527 ex. Hammarbotten, Kvismaren 20.10 (Magnus Friberg).

Ljungpipare

(*Pluvialis apricaria*):

Det högsta antalet i Kvismaren någonsin noterades rastande i början av maj månad. Detta kräver naturligtvis ett extra omnämnande.

Större antal: 561 ex. rastande Fornskinnsåkrarna, Kvismaren 6.5 (Magnus Friberg, Teresa Montràs Janer).

Kustpipare

(*Pluvialis squatarola*):

Inga vårfynd detta år, men arten sågs mer eller mindre regelbundet i landskapet från den 12.8 till den 22.10. De första exemplaren för Närke detta år var ett exemplar som

flög förbi på Fågeludden i Oset den 12.8. Därefter följde ett par veckor med sträckande flockar av varierande storlekar. Alla fynd av fler än tio individer under hösten ses här.

Höst: 91 adult sträckande SV Djursnäsön, Dimbobaden 13.8 (Andreas Sandberg). 31 ex. sträckande SV Barkaregatan, Näsby, Örebro 17.8 (Per Wedholm). 22 ex. sträckande S Lötén, Kvismaren 18.8 (Magnus Friberg). 12 ex. sträckande SV Ormesta holme, Oset 20.8 (Åke Pettersson). 20 ex. sträckande SV Svartån vid Skansbacken 21.8 (Per Karlsson Linderum). 25 ex. sträckande SV Almbyängen, Oset 21.8 (Bengt Ahl, Lennart Eriksson). 15 ex. sträckande S Djupadalsparken, Kumla 21.8 (Bengt Andersson). 16 ex. sträckande SV Ormestaängarna, Oset 23.8 (Bengt Ahl, Lennart Eriksson).

SKEDAND

Foto: Per Wedholm

Större strandpipare

(*Charadrius hiaticula*):

Utöver en stor ansamling av rastande fåglar under hösten, sticker inget ut i årets rapportering av större strandpipare.

Större antal: 113 ex. Rysjön, Kvismaren 22.8 (Magnus Friberg).

Mindre strandpipare

(*Charadrius dubius*):

Ett mycket tidigt fynd av mindre strandpipare, ett nytt ankomstreord för Närke. En vecka tidigare detta år änför den större strandpiparen, vilket bara det är ovanligt. Fenologi: 1 ex. Myrömaden, Rynningeviken 15.3 (Bengt Österberg).

Fjällpipare

(*Charadrius morinellus*):

Under nio dagar i maj rastade 3–10 ex., alla är noterade på en och samma plats i Kvismaren. Fler än det närmast föregående året, men uppträdandet av rastande fjällpipare har mycket med väder att göra. Inga andra lokaler i landskapet noterades med några rastande fjällpipare. Som vanligt gjordes inte några höstfynd.

Vår: 7 ex. Kilsgrådsåkrarna, Kvismaren 14.5

(Ove Pettersson m.fl.). 10 ex. Kilsgrådsåkrarna, Kvismaren 15.5 (Hans Waern, Bernt Bergström m.fl.). 10 ex. Kilsgrådsåkrarna, Kvismaren 16.5 (Nils-Erik Evers m.fl.). 9 ex. Kilsgrådsåkrarna, Kvismaren 17.5 (Peter Gustafson, Bo Runesson m.fl.). 8 ex. Kilsgrådsåkrarna, Kvismaren 18.5 (Kjell Ståhlberg, Anders Carlberg m.fl.). 5 ex. Kilsgrådsåkrarna, Kvismaren 19.5 (Patrik Hedengren, Per Wedholm m.fl.). 5 ex. Kilsgrådsåkrarna, Kvismaren 20.5 (Åke Pettersson, Weine Erlandsson m.fl.). 3 ex. Kilsgrådsåkrarna, Kvismaren 21.5 (Bengt Ahl, Christer Tegebro). 3 ex. Kilsgrådsåkrarna, Kvismaren 22.5 (Lillemor Däckfors).

Småspov

(*Numenius phaeopus*):

Fynd finns från perioden 13.4–14.9 med ett uppehåll på två veckor runt mitten av juli. Första observationen var den tredje tidigaste som gjorts, och sista var ovanligt sen. Ingen toppnotering antalsmässigt under sträcket, men ett par hyggliga flockar noterades.

Fenologi: 1 adult Vålakärren, Vibysjön 13.4 (Mårten Gustafsson). 4 ex. Björka lertag 14.9 (Bengt Andersson).

Noterbart: 33 ex. sträckande N Klåvudden, Harge 8.5 (Kjell Ståhlberg m.fl.). 24 ex. sträckande S Ingelsby, Åmmeberg 1.7 (Erik Törnvall).

Storspov

(*Numenius arquata*):

Som vanligt finns nästan inga uppgifter om häckande fåglar. Däremot förädrades vi med några riktigt fina sträckssiffror. De två högsta nedan är den andra respektive tredje högsta noteringen i Artportalens material. Dessutom gjordes fina noteringar under både vår- och höststräck. Noteringar över 100 exemplar listas.

Större antal: 410 ex. sträckande NO Vårbo, Skagern Nrk 18.4 (Mårten Persson). 158 ex. sträckande Klåvudden, Harge 22.4 (Musse Björklund, Fredrik Johansson). 417 ex. sträckande SV Gubbyhylan, Oset

SKÄGGDOPPING

Foto: Hans Molin

25.6 (Lennart Eriksson, Bengt Ahl). 125 ex. sträckande SV Kvismaren 25.6 (Anders Jacobsson).

Myrspov

(*Limosa lapponica*):

Årets första blev också årets största notering. Ovanlig få fynd gjordes och bara enstaka flockar sågs. Vårfynd och de högsta sträcknoteringarna enligt följande.

Noterbart: 90 ex. Sörbysjön, Kvismaren 9.5 (Toni Berglund). 15 ex. sträckande NO Fiskingemaden, Kvismaren 10.5 (Anders Jacobsson, Christer Tegebro). 1 ex. Sörbysjön, Kvismaren 24.5 (Conny Palm m.fl.). 20 ex. sträckande SV Dimbobaden 14.8 (Anders Jacobsson). 40 adult sträckande SV Ormesta holme, Oset 19.8 (Lennart Eriksson). 28 ex. sträckande SV Dimbobaden 19.8 (Anders Jacobsson).

Rödspov

(*Limosa limosa*):

För första gången på flera år gjordes inga fynd av rasen islandica. Ingen rasangivelse finns för vårens fynd, men det verkar ha varit nominatrasen som sågs. Rödspoven av nominatras är så pass ovanlig i Närke numera att man kan fundera över hur många fåglar som är inblandade i årets observationer. Det finns inga överlappande observationer, och i de fall det angetts kön har det varit en hane. Det skulle kunna röra sig om en enda hane som rört sig mellan våra våtmarker. Samtliga observationer nedan.

Noterbart: 1 hane Lötén, Kvismaren 19–20.4 (Bengt Andersson, Jesper Villau-me m.fl.). 1 ex. spel/sång Myrö våtmark (f.d. Östra Myrömaden), Rynningeviken 23.4 (Nils Eriksson m.fl.). 1 ex. Södra maderna, Tysslingen 23.4 (Peter Åslund m.fl.). 1 ex. Södra Näsbyängen, Oset 24.4 (Magnus Rosell). 1 ex. spel/sång Fräknabotten, Kvismaren 27.4 (Håkan Persson). 1 ex. Boglundsängen 2–4.5 (Bengt Jalsborn, Simon Jarrick m.fl.). 1 ex. Almbyängen, Oset 3–4.6 (Bengt Ahl, Christer Tegebro).

Roskarl

(*Arenaria interpres*):

Tre fynd innebär sämsta noteringen på 2000-talet.

Noterbart: 1 ex. förbiflygande Rävångsmaden, Rynningeviken 10.5 (Per Wedholm m.fl.). 1 ex. Lötén och Nyängen, Kvismaren 18–19.8 (Lennarth Sollerman Gustafsson, Thord Eriksson m.fl.). 1 ex. Kalv Vättern, Röknen St 25.8 (Ulf Allvin).

Kustsnäppa

(*Calidris canutus*):

Ett vårfynd gjordes. Under höststräck-

et finns observationer under perioden 20.7–8.9. De största noteringarna listas.

Noterbart: 35 ex. Klåvudden, Harge 24.5 (Nils-Erik Ström, Ulf Allvin). 10 adult sträckande SV Ormesta holme, Oset 19.8 (Lennart Eriksson). 15 1K sträckande S Stångskär 25.8 (Andreas Sandberg, Linnea Jakobsson). 10 ex. Storhjälmaren 27.8 (Leif Sildén).

Brushane

(*Calidris pugnax*):

Ungefär vart tredje år ses ansamlingar med mer än 200 individer.

Noterbart: 250 ex. rastande Fiskingemaden, Kvismaren 7.5 (Magnus Friberg). 250 ex. Rysjön, Kvismaren 1.9 (Magnus Friberg).

Myrsnäppa

(*Calidris falcinellus*):

Antalet fynd varierar kraftigt mellan åren. Det här blev ett mindre bra år med fyra fynd och inget höstfynd.

Vår: 3–6 ex. Hammarmaden, Kvismaren 23–25.5 (Fredrik Lysell, Anton Nyten, Mikael Sundberg). 1 ex. Strandpromenaden, Rynningeviken 27.5 (Thord Eriksson). 1 ex. Sörbysjön, Kvismaren 28.5 (Peter Gustafson). 1 ex. rastande Södra maderna, Tysslingen 30–31.5 (Leif Sildén, Lennart Eriksson, Håkan Carlestam).

Spovsnäppa

(*Calidris ferruginea*):

Under ungefär två månader, 6.7–7.9, gjordes samtliga observationer. Magert med rapporter precis som under 2010-talet med undantag för 2011. En lite bättre notering gjordes då det var fina vadarmader i Rysjön under en period.

Noterbart: 15 ex. Rysjön, Kvismaren 22.8 (Magnus Friberg).

Mosnäppa

(*Calidris temminckii*):

Fynd finns för vårsträcket under perioden 10–30.5 och från höststräcket 8.7–14.9. De tre högsta noteringarna redovisas. Större antal: 8 ex. Öbymaden, Fågelsjön, Kvismaren 18.5 (Kjell Ståhlberg). 8 ex. Löten, Kvismaren 18.5 (Krister Aronsson). 6 ex. Södra maderna, Tysslingen 11–12.7 (Ove Pettersson m.fl.).

Sandlöpare

(*Calidris alba*):

Något enstaka fynd är det normala i landskapet.

Noterbart: 1 adult Löten, Rysjön 30.8–6.9 (Peter Gustafson, Håkan Carlestam m.fl.).

Kärnsnäppa

(*Calidris alpina*):

Aprilfyndet bör röra den sydliga rasen schinzii, då de nordliga kärnsnäpporna normalt inte kommer före andra veckan i maj ungefär. I övrigt fanns fina vadarbankar runt Rysjön under hösten, vilket märks på antalet observerade individer.

Noterbart: 1 ex. Löten, Kvismaren 14.4 (Patrik Hedengren, Conny Hedengren). 130 ex. Rysjön, Kvismaren 26.8 (Peter Gustafson). 95 ex. Rysjön, Kvismaren 30.8 (Peter Gustafson).

Småsnäppa

(*Calidris minuta*):

Vanligtvis fåtalig under våren och i år finns inga vårfynd alls. Höststräcket var också magert. Under perioden 8.7–23.9 sågs enstaka individer i våra våtmarker med som flest tre samtidigt.

Morkulla

(*Scolopax rusticola*):

Efter fyra år på raken utan vinterfynd fick vi i år två.

1 ex. Kvarntorpshögen 4.1 (Andreas Sandberg). 1 adult Garphyttans reningsverksdamm 30.1 (Michael Andersson).

SKÄGGMES

Foto: Birdnerds

Dvärgbeckasin

(*Lymnocyptes minimus*):

Ett relativt bra år och med en normal fördelning mellan vår- och höstfynd, tolv respektive fyra fynd. Fortsatt magert med spelande individer. Fenologi och spelande fåglar redovisas.

Noterbart: 2 ex. Välakärren, Vibysjön 31.3 (Andreas Sandberg, Tyra Jakobsson). 1 ex. spel/sång Rännestamaden, Tysslingen 2.5 (Ronnie Lindqvist, Bengt Andersson). 1 ex. spel/sång Hammarbotten, Kvismaren 10.5 (Magnus Friberg). 1 ex. Strandpromenaden, Rynningeviken 20.10 (Thord Eriksson). 1 ex. Löten, Kvismaren 20.10 (Andreas Sandberg).

Dubbelbeckasin

(*Gallinago media*):

Trenden med få fynd fortsätter. Höstfynd har vi ungefär vart tredje år.

Noterbart: 2 ex. spel/sång Rännestamaden, Tysslingen 10–16.5 (Markus Eriksson Nordkvist, Kristina Lindqvist m.fl.). 2 ex. spel/sång Ormestaängarna, Oset 11–13.5 (Per Wedholm, Gunilla Frimodig m.fl.). 1 ex. Söröslätten, Kvismaren 18.9 (gnm Magnus Friberg).

SNÖSPARV

Foto: Gunnar Eriksson

Enkelbeckasin

(*Gallinago gallinago*):

Några ovanligt fina rastsiffror noterades. Den högsta har bara överträffats en gång tidigare.

Större antal: 170 ex. Ormestaängarna, Oset 17.4 (Tomas Axén Haraldsson). 150 ex. Södra maderna, Tysslingen 19.4 (Maria Wanhe m.fl.). 200 ex. Sörbysjön, Kvismaren 4.8 (Magnus Friberg).

Smalnäbbad simsnäppa

(*Phalaropus lobatus*):

Tre fynd är i nederkant av antalet fynd vi brukar begåvas med.

Noterbart: 1 ex. Sörbysjön, Kvismaren 24.5–1.6 (Barbro Andreasson, Staffan Gustavsson, Anders Jacobsson m.fl.). 1 hona Västra dammen, Boglundsängen 15.7 (Nils Eriksson m.fl.). 1 ex. Löten, Kvismaren 2–3.8 (Åke Pettersson, Eva Georgii-Hemming m.fl.).

Dammsnäppa

(*Tringa stagnatilis*):

Likt majoriteten av våra fynd var årets fåglar snabbastande, så det gäller att vara på tå om man vill se dammsnäppa i landskapet. 1 ex. Södra Näsbyängen, Oset 23.4 (Christer Tegebro, Bengt Ahl, Bengt Jalsborn m.fl.). 1 ex. Hammarmaden, Kvismaren 7.6 (*Peter Gustafson, Patrik Hedengren, Conny Hedengren).

Svartsnäppa*(Tringa erythropus):*

Normal fyndfördelning under året med några lite bättre noteringar, de tre högsta enligt nedanstående.

Större antal: 40 ex. Blackstaåns mynning, Tysslingen 10.5 (Joakim Johansson). 38 ex. Myrö våtmark (f.d. Östra Myrömaden), Rynningeviken 10.5 (Claes Nordell). 28 ex. Rysjön, Kvismaren 1.9 (Magnus Friberg).

Skrattmå*(Chroicocephalus ridibundus):*

Sju vinterfynd gjordes, sex vid Hjälmaren och ett vid Vättern. Det verkligt noterbara var den fina sträcksiffran från Kvismaren, som är den högsta i Artportalens material.

Noterbar: 8 700 ex. sträckande Rysjön, Kvismaren 11.4 (Leif Sildén).

Dvärgmå*(Hydrocoloeus minutus):*

Arten verkar fortsatt trivas i Kvismaren, detta år blev dock häckningsresultatet klen. 23 par gick till häckning i Sörbysjön och 2 par på Lötén. Men tyvärr observerades endast två flygga ungar, enligt Kvismare fågelstation.

framöver med rapportkrav.

Vår: 2 adult sträckande N Barkaregatan, Näsby, Örebro 1.5 (Per Wedholm). 1 adult Åkerby gård, Tysslingen 10.5 (Joakim Johansson). 1 ex. Norra tornet, Tysslingen 16.5 (Bengt Jalsborn).

Höst: 1 adult Berglunda industriområde 11.7 (Bengt Andersson). 1 adult Norra Tysslingen 2.9 (Bengt Jalsborn).

Östersjösilltrut*(Larus fuscus fuscus):*

En fågel av den östliga modellen finns rapporterad detta år.

Vår: 1 adult sträckande O Rysjön, Kvismaren 26.4 (Anders Jacobsson, Peter Gustafson).

Nordsjösilltrut*(Larus fuscus intermedius):*

Två till västlig ras bestämda silltrutar observerades i landskapet.

Vår: 1 adult Söderhavet, Kvarntorpshögen 7.4 (Håkan Persson). 1 adult Södra mader-na, Tysslingen 26–27.5 (Toni Berglund, Ove Pettersson).

nedan.

Noterbar: 2 ex. Iljanssjön, Fiskartorp 23.6 (Jan-Olov Ragnarsson). 2 ex. Norra Tysslingen 23.7 (Tor Oskar Lodin). 52 ex. Storhjälmaren 8.8 (Leif Sildén). 1 ex. Norra Tysslingen 19.8 (Kent Halttunen, Maria Wanhe, Sandra Tengelin m.fl.). 2 ex. Norra Tysslingen 26.8 (Bengt Jalsborn m.fl.).

Silvertärna*(Sterna paradisaea):*

En medelsumma från sträcket i norra Vättern. Första fyndet för året innebar fenologirekord med en dags marginal. I övrigt finns observationer från ett antal sträcklokaler med en toppnotering enligt nedan.

Noterbar: 1 ex. sträckande N Klåvudden, Harge 22.4 (Musse Björklund m.fl.). 351 ex. sträckande N Vättern 26.4 –10.5 (Peter Gustafson, Toni Berglund m.fl.). 29 ex. sträckande SV Oset 10.8 (Bengt Ahl, Lennart Eriksson).

Vitvingad tärna*(Chlidonias leucopterus):*

Det är fortfarande en ovanlig art i landskapet, men alla utom fyra fynd har gjorts från 2013 och framåt. För 2015 och 2017 saknas fynd.

2 adult Lötén, Kvismaren 18–19.5 (*Jan Sjöstedt, *Ingvar Jansson, *Mats Andersson m.fl.).

Svarttärna*(Chlidonias niger):*

Kvismare fågelstations våtmarksinventering visar att 15 par häckade på Lötén, och dessa fick ut åtminstone 20 flygga ungar. Inga andra häckningar finns observerade i landskapet tyvärr.

Noterbar: 105 ex. rastande Storhjälmaren 18.7 (Ola Strand).

Kustlabb*(Stercorarius parasiticus):*

En för senare år normal notering. Fynden 24.4 avser samma fåglar. Fynd utanför Hjälmaren och Vättern är ovanliga, men det är andra året i rad med ett fynd från Tysslingen.

3 ex. ljus morf sträckande N Nydalen, Harge 24.4 (Lasse Karlsson m.fl.). 3 ex. ljus morf Klåvudden, Harge 24.4 (Peter Gustafson, Kent Halttunen). 3 ex. sträckande NO N Vättern Nr 26.4 (Sune Johansson, Berit Söderberg). 1 ex. mörk morf sträckande N Norra Svalnäs, Tysslingen 10.5 (Joakim Johansson).

Skogsduva*(Columba oenas):*

Två fynd i januari är de enda observationer-

SPETSBERGSGÅS Foto: Torbjörn Arvidson

Noterbar: 400 ex. födosökande Södra Hjälmarstranden 28.7 (Ola Strand). 345 ex. rastande Storhjälmaren 16.8 (Leif Sildén).

Silltrut*(Larus fuscus):*

Det saknas rasbestämningar av alldeles för många silltrutar. Här kommer vi bli hårdare

Skräntärna*(Hydroprogne caspia):*

En normal toppsiffra från Hjälmaren för senare år. Glädjande var att minst 15 av dessa var juvenila. Skräntärnan är hårt utsatt för minkpredation, så andelen ungfåglar är glädjande ur det perspektivet. Utöver dessa visas fynd utanför Hjälmaren och Kvismaren

na under vintern.

Vinter: 1 ex. Hammarmaden, Kvismaren 6–7.1 (Peter Karlehagen, Linda Karlehagen, Thea Andersson Wååg m.fl.). 2 ex. Karlslund 20.1 (Håkan Carlestam, Anna-Karin Törnblom).

Ringduva

(*Columba palumbus*):

Trenden med alltfler övervintrande ringduvor håller i sig. Förutom stora antal i Örebros västra stadsdelar, har ringduvor även noterats på många platser runt om i landskapet. I Örebro redovisas bara de högsta antalen för respektive månad. Samtliga fynd i december har medtagits.

Januari och februari: 1 ex. Sticksjö 1.1 (Tommy Sundqvist). 1 ex. Odensbacken 2.1 (Peter Gustafson). 1 ex. Kvarntorpsrondellen, Kvarntorpshögen 4.1 (Erik Törnvall). 2 ex. Äsplunda gård, Äsplunda 5.1 (Eva Georgii-Hemming, Urban Tholén). 50 ex. Långbro kyrka, Örebro 5.1 (Erik Törnvall). 1 ex. Åbytorp 12.1 (Anders Carlberg, Joakim Johansson). 54 ex. Haga centrum, Örebro 17.1 (Åke Pettersson). 5 ex. Åby gård, Karlslund 19.1 (Peter Åslund). 1 ex. Öby kulle, Kvismaren 20.1 (Anders Jacobsson). 2 ex. Romarebäcken, Hällabrottet 21.1 (Håkan Persson). 2 ex. Brickeberg, Örebro 23.1 (Peter Gustafson). 2 ex. Svetsaregatan, Laxå 28.1 (Ingela Persson). 26 ex. Västra Oxhagen, Örebro 7.2 (Ove Pettersson).

December: 1 ex. Husön, Kvismaren 1.12 (Anders Jacobsson). 1 ex. Almby, Örebro 10.12 (Per Wedholm). 1 ex. Västra Mark, Örebro 12.12 (Erik Törnvall). 2 ex. Västra Mark, Örebro 15.12 (Lennart Eriksson). 1 ex. Odensbacken 19.12 (Ove Åkesson). 1 ex. Blåklintstigen, Örebro 28.12 (Lennart Eriksson). 4 ex. Äsplunda gård, Äsplunda 31.12 (Eva Georgii-Hemming, Urban Tholén).

Turturduva

(*Streptopelia turtur*):

Med största sannolikhet var det samma individ från föregående år som 2019 återkom till Västra Parken i Kumla. Trivdes uppenbarligen med miljön och sällskapet av turkduvor.

1 ex. Västra parken, Kumla 4.5–8.6 (*Jonas Engzell, Hans Waern, Björn Arvidsson m.fl.).

Turkduva

(*Streptopelia decaocto*):

Turkduvan är fast etablerad på ett 10-tal orter runt om i landskapet. Märkligt nog har ingen lyckad häckning kunnat säkerställas på någon lokal.

Större antal: 10 ex. Vintrosa 23.1 (Ove Pettersson). 8 ex. Västra parken, Kumla

18.5 (Peter Lindmark). 10 ex. Askersunds by 27.8 (Michael Andersson).

Berguv

(*Bubo bubo*):

Under häckningstid hittades fem par på tidigare kända lokaler. Dock ingen konstaterad lyckad häckning. Vid en boplatz fanns en nykläckt unge plus två ägg när en lösspringande hund skrämd iväg honan som sedan inte återkom. På ytterligare en lokal i södra delen av landskapet hördes en uv den 10 mars, men i övrigt ingenting mer om dess status.

Övriga fynd: 1 ex. Närkes Kils-området 1.9–3.10 (Lars Karlsson). 1 ex. funnen död Edö, Åmmeberg 2.9 (Ronnie Lindqvist). 1 adult

SPOVSNÄPPA

Foto: Birdnerds

födosökande Ortele, Lerbäck 20.9 (Andreas Danielsson). 1 ex. Naturens hus, Rynningeviken 10.12 (Daniel Yttermalm)

Kattuggla

(*Strix aluco*):

Efter föregående års bottennotering lyckades glädjande nog våra kattugglor bättre med häckningen under 2019. Sannolikt var födotillgången bättre. Antalet rapporterade kullar med ungar blev 16 st. Bra men ändå långt ifrån år 2015, då rekordhöga 37 kullar hittades. Kattugglan är väl spridd över landskapet vilket rapporter från ca 100 lokaler under våren och sommaren vittnar om.

Slaguggla

(*Strix uralensis*):

Ingen häckning har rapporterats under året. Men observationer under hösten tyder ändå på att ett par sannolikt finns i landskapet. Speciellt fyndet med 3 ex. i ett begränsat område är intressant.

Höst: 3 ex. 15.8, 1 ex. 2.11 samt 1 ex. 25.11.

Lappuggla

(*Strix nebulosa*):

Ett fantastiskt år med rekordmånga fynd både vår och höst. Dock ingen konstaterad häckning trots att några ugglor noterades i känd häckningsmiljö. Fynden inom Villings-

bergs skjutfält är gjorda på olika lokaler, men det kan inte uteslutas att några observationer rör samma individ.

Vår: 1 ex. spel/sång Sydnärke 26.2 (Leif Sildén). 1 ex. Villingsbergs skjutfält 15.3 (Sune Johansson, *Berit Söderberg). 1 ex. Örebro flygplats 18.3 (gnm Kent Halttunen). 1 ex. Kårstaö 28.3–24.4 (*Dennis Crona, Bengt Österberg, Ove Pettersson). 1 ex. Villingsbergs skjutfält 28.3 (*Sune Johansson, Berit Söderberg). 1 ex. Hallsbergsområdet 30.3 (Krister Håkansson). 1 ex. Edö 6.4 (Erik Törnvall). 1 ex. Jägarbacken, Karlslund 23.4 (Ove Pettersson). 1 ex. Rävängen, Karlslund 3–6.5 (Hampus Ström, Britt-Louise Korslid, Kerstin Signal m.fl.). 2 ex. spel/sång Villingsbergs skjutfält 16.5 (Anders Jonsson).

Höst: 1 ex. Arboga kommun, Västmanlands län 10.8 (Håkan Bergqvist). 1 ex. Åfallet skogsträdgård 17–18.9 (Viktor Säfve). 1 ex. Villingsbergs skjutfält 29.9 (Anders Jonsson). 1 ex. Villingsbergs skjutfält 14.10 (Anders Jonsson). 1 ex. äldre åkermark, Olshammar 6–7.12 (Ulf Allvin).

Hökuggla

(*Surnia ulula*):

Inga fynd på våren och sommaren. Däremot fick vi under hösten uppleva en smärre invasion med hela sju hökugglor varav fler mycket publika i Örebros närhet.

Höst: 1 ex. Villingsbergs skjutfält 22.9 (Anders Jonsson). 1 ex. Svensbodaberget, Garphyttans nationalpark 24.10 (Helny Ols-son, Anders Jacobsson). 1 ex. Venakullarna, Rynningeviken 29.10–2.11 (Magnus Rosell, Thord Eriksson, Per Wedholm m.fl.). 1 ex. Berglunda industriområde 1.11–7.12 (*Kent Halttunen, Lars Fransson, Albin Mauritzon). 1 ex. Mullhyttan 7–21.12 (Ari Laine, Sussie Örtenmalm). 1 ex. Skirasjön, Brevens bruk 28.12 (*Andreas Sandberg, Tyra Jakobsson, Linnea Jakobsson). 1 adult Amerika, Sickelsjö 28.12 (Lars Anmark).

Sparvuggla

(*Glaucidium passerinum*):

Fynd av sparvuggla på 32 lokaler med totalt 34 individer under våren är en klar uppgång jämfört med det svaga året 2018. Säkerställd häckning i Svartå med hörda ungar från bo 8.7 (Leif Sildén). Samtliga fåtaliga rapporter från hösten.

Höst: 1 ex. Karlslund, Tibon 20–21.9 (Frank Tholfsson). 1 ex. Orrkilsmossen, Kägla-området, Norra 15.10 (Johan Wretenberg). 1 ex. Garphyttans nationalpark 31.10 (Mattias Pozsgai, Jenny Pozsgai). 1 ex. Nedre utsikten (Ättestupa), Garphyttans nationalpark 2.12 (Lennart Eriksson). 1 ex. Holmsjön, Villingsbergs skjutfält 26.12 (Monica Pe-

dersen). 1 ex. Venakullarna, Rynningeviken 26.12 (Annika Kihlgren).

Pärluggla

(*Aegolius funereus*):

Endast en ropande pärluggla på hela våren. Antalet hörda har under de senaste 15 åren pendlat mellan 13 ex. som minst och 55 ex. som mest. Att arten varierar med tillgång på sorkar och möss är väl känt, men att våra skogar var så tömda på pärlugglor är chockerande. Ännu märkligare blir det i jämförelse med grannen Västmanland, som hade ett 20-tal ropande pärlugglor samma vår. Visserligen en kraftig minskning mot föregående år, men ändå inte helt tyst i skogarna.

Vår: 1 hane spel/sång Bergshult, Östra Laxsjön 10.3 (Ronnie Lindqvist).

Höst: 1 ex. stationär Energiskogen, Alnängsbadet 14.10 (*Anders Holm).

Hornuggla

(*Asio otus*):

En klar uppgång i antalet fynd jämfört med 2018. Under våren och försommaren hittades lyckade häckningar med hörda ungar från sju olika lokaler. Från ytterligare lika många platser sågs eller hördes hornugglor i lämplig häckningsmiljö under mars-juni dock utan uppgifter om eventuell häckning. Noterbara vinterfynd: 1 ex. Västra kröken, Kvismaren 9.1 (Anders Jacobsson). 1 ex. Förlunda 12.1 (Claes Nordell). 1 ex. Lindbomossen, Askersund 27.2 (Musse Björklund). 1 ex. Löten, Kvismaren 12.12 (Anders Jacobsson). 1 ex. Joganbo, Pålshoda 14.12 (Hasse Molin). 1 ex. Nedre snåret, Kvismaren 15.12 (Hasse Molin).

Jorduggla

(*Asio flammeus*):

Ovanligt få fynd under året. Ensamma individer jagade periodvis under våren över våtmarkerna i både Kvismaren och Tysslingen. Endast två höstfynd.

Vår: 1 ex. Södra maderna/Gräve, Tysslingen 18.3–27.6 (Lennart Eriksson, Bengt Jalsborn, Christer Tegebro m.fl.). 1 ex. Rånesta, Tysslingen 20.3 (Helny Olsson). 1 ex. Hjortstorpsskogen, Rynningeviken 14.4–13.5 (*Nils Eriksson, Emma Karlsson, Ulf Andersson m.fl.). 1 ex. Kvismaren 15.4–23.5 (Anders Jacobsson, Peter Gustafson, Gunde Persson m.fl.). 1 ex. Vretstorp 18.4 (Marion Claesson, Göran Claesson). 1 ex. Ålsta 20.4 (Kent Larsson). 1 ex. Rånestamaden, Tysslingen 2–16.5 (Ronnie Lindqvist, Bengt Andersson, Joakim Johansson m.fl.). 1 ex. Äsplunda 14.5 (Jens Johansen). 1 ex. Sjörs, Vibysjön 7.6 (Oskar Rang Lindén).

Höst: 1 ex. Kilsgårdsåkrarna, Kvismaren

31.10 (Osborne Lindberg). 1 ex. Äsplunda gård, Äsplunda 30.11 (Eva Georgii-Hemming, Urban Tholén).

STÄPPHÖK

Foto: Lennarth Sollerman Gustafsson

Nattskär

(*Caprimulgus europaeus*):

Fynden visar på en stabil förekomst i landskapets storskogsområden. För ordningens skull skall nämnas att den ringmärkta nattskärren som släpptes 9.9 hade kommit från Munkfors i Värmland till fågelakuten för vård hos Staffan Ullström.

Vår och sommar: 1 ex. Frösvidals grustag, Frösvidal 24.5 (Bengt Österberg). 2 ex. Lanforsdammen, Villingsbergs skjutfält 31.5–8.6 (Leif Holmgren, Erik Törnvall, Magnus Friberg). 1 ex. Kärlenberget, Ö Kärlen, Villingsbergs skjutfält 31.5 (Leif Holmgren). 2 ex. Kroktjärns skjutplats, Villingsbergs skjutfält 1.6–17.7 (Patrik Strömberg, Ronnie Lindqvist, Lennarth Sollerman Gustafsson m.fl.). 2 ex. Lanforsmossen, Villingsbergs skjutfält 1.6 (Leif Holmgren). 1 ex. Odlingmossen, Garphyttensområdet 2–13.6 (*Lasse Karlsson, Ove Pettersson). 1 ex. Egersta, Tysslingen 3–7.6 (Bengt Jalsborn, Kjell Aronsson m.fl.). 5 ex. Käglaområdet, Norra 4–19.6 (Johan Wretenberg, Bo Runesson m.fl.). 1 ex. Berga, Villingsbergs skjutfält 4.6 (Maria Wanche, Lena Asp, Lennarth Sollerman Gustafsson). 1 ex. Salem, Fågelåsen, Nysund Nrk 5–27.6 (Leif Paakkonen). 2 ex. Skymossen, Hallsberg 5–21.6 (Helena Johansson, Robert Åkerlund, KG Andersson). 1 ex. Slättsvägen, Garphyttan 5.6 (Emma Karlsson, Ulf Andersson). 1 ex. Blåberga 8.6 (Kent Larsson). 2 ex. Gårdsjötorp, Ängamossen 10–29.6 (*Joakim Johansson m.fl.). 1 ex. Raboda, Ödeby 13.6 (Thord Eriksson). 2 ex. Mäcktjärnen, Villingsbergs skjutfält 14–27.6 (*Helny Olsson, Ingvar Gustafsson, Tord Sundström). 12 ex. Stora Rankemossen 16.6 (Ari Laine, Sussie Örtenmalm). 1 ex. Fågelåsen 17.6 (Leif Paakkonen). 1 ex. Dammen, Östra Laxsjön 20.6 (Ronnie Lindqvist). 1 ex. Holmen, Kråksjöåsen 20.6 (Ronnie Lindqvist). 1 ex. Öjamossen, Hack-

vad 22.6 (Bengt Andersson). 1 ex. Stormossen, Brevens bruk 29.6 (Thord Eriksson). 1 ex. Långsjön, Brevens bruk 30.6 (Thord Eriksson). 7 ex. Svartåområdet 8.7 (Leif Sildén).

Höst: 1 ex. rastande Gränsjö, Glanshammar 8.9 (Nils Eriksson). 1 adult hona ringmärktes Tuppa Klaras väg 9.9 (Leif Sandgren).

Kungsfiskare

(*Alcedo atthis*):

Ännu ett år utan någon säkerställd häckning. Enstaka observationer av par i lämplig häckningsmiljö under häckningstid finns bara från tre lokaler. En försiktig bedömning är ändå att 3–4 par häckar i landskapet mot bakgrund av mängden fynd övriga årstider.

Vinter jan-mars: 1 ex. Cementrännan, Oset 1–19.1 (Thord Eriksson, Mats Eriksson, Alexander Gustafsson m.fl.). 1 ex. Reningsverksdammen, Kumla 3.1–5.2 (Bengt Ahl, Christer Tegebro, Thord Eriksson m.fl.). 1 ex. Södra tornet, Tysslingen 3.1–2.2 (Åke Jalo, Anders Carlberg m.fl.). 1 ex. Lindbacka 5.1 (Ronnie Lindqvist, Gun Isacson, Gunilla Persson m.fl.). 1 ex. Borrarbacken, Karlslund 5.1 (Albin Mauritzon, Kjell Ståhlberg, Billy Lindblom). 1 ex. Svartån, bron, Mullhyttan 15.1 (Ari Laine, Sussie Örtenmalm). 2 ex. Cementrännan, Oset 19.1–3.4 (Jan-Rune Ericson, Håkan Svensson, Birgitta Dawidsen m.fl.).

Vinter nov-dec: 2 ex. Lugnetbrottet 6.8–5.12 (Per Karlsson Linderum, Håkan Persson, Mats Axbrink m.fl.). 1 ex. Cementrännan, Oset 6.8–30.12 (Tord Sundström, Bengt Ahl, Tommy Sundqvist

m.fl.). 1 ex. Ängsbro, Spånga, Vintrosa 1.11 (Erik Törnvall). 1 ex. Serpentindammen, Kvarntorpshögen 1.12 (Peter Gustafson). 2 ex. Cementrännan, Oset 3–15.12 (Bengt Ahl, Lennart Eriksson, Erik Törnvall). 1 ex. Svartån, bron, Mullhyttan 10.12 (Ari Laine, Sussie Örtenmalm). 1 ex. Nordsjöbryggan, Kvarntorpshögen 25.12 (Håkan Persson). 1 ex. Söderhavet, Kvarntorpshögen 28.12 (Peter Lindvall).

Härfågel

(*Upupa epops*):

För första gången sedan år 2002 förädrades Närke äntligen med ett vårfynd igen. Fågeln höll till i trädgården till Äsplunda 614 nära Rinkaby. En eloge till upptäckaren tillika fastighetsägaren som visade stor vänlighet och stort tålamod mot alla fågelskådare som kom från när och fjärran.

1 ex. födosökande Äsplunda 28–29.4 (Annikä Lorin, Thord Eriksson, Maria Wanche m.fl.).

Göktyta

(*Jynx torquilla*):

Antalet rapporterade göktytor varierar över åren. Under våren 2019 har fåglar hörts på minst 45 olika lokaler. År 2009 rapporterades 72 st. Om en sådan minskning är relevant är osäkert, men många ornitologer vittnar om en klar minskning av numerären. Häckning: 2 adult i par föda åt ungar Reningsdammen, Rynningeviken 3.7 (Lennart Eriksson).

Foto: Magnus Friberg

Tretåig hackspett

(*Picoides tridactylus*):

Ingen häckning i landskapet. Observationen av en hona 1.5 längs Göljestigen är intressant.

Vår: 1 ex. Slängbäcken 20.1 (Johan Wretenberg). 1 hona Göljan, Frösvidal 1.5 (David Thureborn).

Höst: 1 hane Garphyttans nationalpark 25.9–2.12 (Bengt Ahl, Thord Eriksson m.fl.). 1 hona Markaskogens naturreservat, Almby 26.12 (Per Wedholm). 1 hona Garphyttans nationalpark 28.12 (*Lennart Söderkvist, Maria Wanche, Lena Asp m.fl.).

Mindre hackspett

(*Dendrocopos minor*):

Vår minsta hackspett är spridd över hela landskapet och har setts och hörts från minst ett 70-tal lokaler. Men endast fyra rapporter om lyckade häckningar har inkommit. Lennart Eriksson hade detta år fem par som gick till häckning i Oset/Rynningeviken, men bara tre av paren fick ut ungar. På Artportalen finns dessutom en rapport från Ingemar Hallberg i Latorpsbruk om ett par med föda åt ungar den 17 juni. Häckningsresultatet är dock okänt.

Gråspett

(*Picus canus*):

Inga observationer under häckningstid. Honan i Flyhagen pendlade mellan matning i Sannaboda respektive Flyhagen.

Vår: 1 hona Flyhagen, Garphyttan/Sannaboda, Ånnaboda 3.1–22.3 (*Benny Fredriksson, Anders Carlberg, Bernt Bergström). 1 ex. lockläte, övriga läten Babelsvägen, Sköllersta 9.2 (Per Karlsson Linderum).

Höst: 1 ex. Slättåsen, Julösmossen 30.7 (Simon Petersson). 1 hona sågs vid tre tillfällen i Garphyttans nationalpark 29.9–30.12 (*Ove Larsson, Sören Svensson).

Aftonfalk

(*Falco vespertinus*):

En adult hona upptäcktes öster om Sköllersta den 27 april och förmodligen samma fågel sågs i Tysslingen dagen efter. Den 17 maj var det dags för ett besök av aftonfalkar i Kvismaren. Först en hona vid Kvinnerstasjön, som några dagar senare hade fått sällskap av två adulta hanner. Förhoppningen om en häckning väcktes, men den 21 maj sågs dessa för sista gången. I slutet av augusti började ett sällan skådat inflöde av 1 K fåglar österifrån. Närke fick sin beskärda del av kakan. Först upptäcktes 2 st 1K fåglar i Rynningeviken 29.8 och det har rapporterats om en eller två aftonfalkar från Rynningeviken, Oset och inne över Örebro fram till 13.9.

Hur många individer det handlar om är nästan omöjligt att säga. Samtidigt i Kvismaren fanns 1 1K vid Sörbysjön 30.8 (Andreas Sandberg), 1 1K på flera platser i området 1.9 (Magnus Friberg, Per Karlsson Linderum, m.fl.), 1 1K vid Hammarkullen 8.9 (Urban Tholén, Bengt Jalsborn, m.fl.), 1 1K vid Löten 9–11.9 (Åke Pettersson, Martin Carlsson, m.fl.) och 1 1K i ett träd vid Fornskinns mossen 11.9 (Åke Pettersson). Några av dessa ungfåglar kan säkert vara samma individer, men inflödet var stort, så det kan även varit fler än vad som redovisats här. Det är svårt att säga något säkert. Även Knarsta, Stora Mellösa och i Björka lertag, Kumla sågs det aftonfalkar.

Stenfalk

(*Falco columbarius*):

Inga fynd alls under sommaren (juni och juli) som kan tyda på häckningar i landskapet. Ett vinterfynd gjordes i början av året och två i slutet.

Vinter: 1 hane Odensbacken 25.2 (Joakim Johansson). 1 ex. Västra rakan, Kvismaren 4.12 (Kjell Ståhlberg). 1 hona Killingeåkern, Kvismaren 10.12 (Anders Jacobsson).

Lärkfalk

(*Falco subbuteo*):

Ytterligare ett år med få rapporter om häckningar av lärkfalk. På de tolv lokaler där häckning kunde misstänkas, kunde bara en lyckad konstateras. Svårinventerad art men tänk på att rapportera dessa när ni är ute i lämpliga biotoper!

Större antal: 8 ex. Älgstamaden, Tysslingen 12.5 (Erik Törnvall).

Pilgrimsfalk

(*Falco peregrinus*):

Glädjande att 2019 blev första året på över 60 år som pilgrimsfalken fick ut ungar av egen kraft. På silon i Fjugesta kläcktes tre ungar. Rapporter finns under årets alla månader. Även antalet vinterfynd har blivit flera, så vi publicerar samtliga fynd från månaderna januari, juni, juli och december.

Häckning: 3 pulli pulli/nyligen flygga ungar Fjugesta 8.6 (Sandra Tengelin m.fl.).

Vinter: 1 adult Kvismaren 1.1–27.2 (Stellan Amzoll, Magnus Persson m.fl.). 1 ex. Fallen, Karlslund 5.1 (Ove Pettersson, Rolf Sykkijev). 1 ex. Lugnets idrottsplats, Örebro 5.1 (Ronnie Lindqvist, Gun Isacson, Gunilla Persson). 1 ex. Lindbacka 13.1 (Bengt Jalsborn). 1 ex. Reningsverksdammarna, Kumla 22.1 (Per Karlsson Linderum). 1 ex. Bondsätter, Örebro 25.1 (Bengt Ahl, Christer Tegebro). 1 ex. Ormestaängarna, Oset 14.2 (Bengt Ahl, Christer Tegebro, Thord Eriksson). 1 ex. Norra Tysslingen 18.2

(Tomas Bergkvist). 1 ex. Almbyängen, Oset 24.2 (Håkan Svensson, Birgitta Dawidsson). 1 ex. Skoglunda, Lindbacka 5.12 (Christer Tegebro). 1 2K+ Fräknabotten, Kvismaren 15.12 (Peter Gustafson). 1 ex. Västra dammen, Boglundsängen 30.12 (Lennart Eriksson). 1 1K Fräknabotten, Kvismaren 31.12 (Andreas Sandberg, Anders Jacobsson m.fl.).

Sommar: 1 ex. Södra Hällsjö mossen, Villingsbergs skjutfält 4.6 (Bengt Ahl). 1 ex. Gubbhyllan, Oset 5.6 (Bengt Ahl). 1 adult Kvarnsjön 15.6 (Per Karlsson Linderum). 1 2K Södra maderna, Tysslingen 19.6 (Jon Håkansson). 1 ex. Södra maderna, Tysslingen 30.6 (Patrik Strömberg). 1 adult hane Södra Maderna, Tysslingen 2.7 (Ove Pettersson, Bengt Jalsborn). 1 2K+ hona Blåklintstigen, Örebro 14.7 (Lennart Eriksson). 1 2K+ hona Blåklintstigen, Örebro 20.7 (Lennart Eriksson). 1 ex. Rysjön, Kvismaren 22–29.7 (Bengt Ahl, Johan Adolfsson m.fl.). 1 ex. Almbyängen, Oset 22.7 (Lennart Eriksson). 1 ex. Södra Näsbyängen, Oset 22.7 (Lasse Eklund). 1 ex. Frimurareholmen, Örebro 28.7 (Lennart Söderkvist).

Törnskata

(*Lanius collurio*):

Ett sent fynd gjordes i slutet på september. 1 hane Gömslet, Rynningeviken 28.9 (Viktor Wikdahl).

Sommargylling

(*Oriolus oriolus*):

Efter ett år utan några observationer så hittades återigen en sjungande sommargylling i landskapet.

1 ex. spel/sång Tanntorp, Hjortkvarn 8.6 (Mats Weiland).

Nötskrika

(*Garrulus glandarius*):

En hög sträckssiffra noterades under hösten. Större antal: 219 ex. sträckande SV Venastugan, Rynningeviken 21.9 (Lennart Eriksson, Leif Eckmann).

Nötkråka

(*Nucifraga caryocatactes*):

Under häckningssäsongen har det gjorts observationer på fyra olika lokaler. Inga säkra häckningar är konstaterade.

Råka

(*Corvus frugilegus*):

Bara ett vinterfynd gjordes i år, men redan 16.2 började de första råkorna som brukar komma under våren att dyka upp.

Vinter: 1 2K Norra Bro 20.1 (Peter Gustafson).

Skägges

(*Panurus biarmicus*):

Detta år kommer nästan alla rapporter under häckningstiden från Kvismaren. Förutom Kvismaren så finns det bara rapporter från två andra lokaler.

SVARTHÄTTA

Foto: Bror Johansson

Övriga lokaler under häckningstid: 1 hane Södra tornet, Tysslingen 28.6 (Jan Tranderyd), 7 ex. Fågeltornet, Vibysjön 20.7 (Sandra Tengelin).

Trädlärka

(*Lullula arborea*):

Efter förra årets nedgång är vi nu tillbaka till mer normala nivåer under häckningssäsongen. Det hittades 31 lämpliga häckningslokaler och på de platserna sågs/hördes totalt 49 individer. Glädjande är att det även finns flera rapporter om lyckade häckningar.

Backsvala

(*Riparia riparia*):

Tyvärr är det väldigt dåligt med rapporter på backsvalor med häckningskriterier. I år noteras endast en häckningslokal i landskapet, Öns åkrar i Kvismaren. Det är viktigt att alla rapporterar med häckningskriterier på lämpliga lokaler för att vi ska kunna få en helhetsbild av hur det går för arten.

Ladusvala

(*Hirundo rustica*):

Ett nytt fenologirekord sattes under våren när en ensam ladusvala hittades i Rynningeviken. Det gamla rekordet som var den 2.4 slogs därmed med en dag.

1 ex. Rävängens, Rynningeviken 1.4 (Lennarth Sollerman Gustafsson).

Hussvala

(*Delichon urbicum*):

Efter förra årets uppmaning att rapportera med häckningskriterier om man ser hussvalor på lämpliga lokaler så kan vi i år se en ökning av funna lokaler. Antal häckningslo-

kaler var i år 17, vilket är en ökning med fem jämfört med året innan. Fortsätt rapportera med häckningskriterier så kanske ännu fler lokaler hittas till nästa år.

Tajgasångare

(*Phylloscopus inornatus*):

Närkes femte och sjätte fynd hittades i år. Båda observationerna gjorde under hösten. 1 ex. Tanntorp, Hjortkvarn 20.9 (Mats Weiland). 1 ex. Ässön 30.9 (Erik Törnvall).

Trastsångare

(*Acrocephalus arundinaceus*):

I Kvismaren, där de flesta trastsångarna återfinns, gick i år 16 hanar och 21 honor till häckning och fick ut 107 ungar. Förutom Kvismaren så gick ett par till häckning i Rynningeviken och ett i Oset. Förutom häckningarna så fanns det 20 sjungande hanar på andra platser i landskapet.

Noterbart: 1 ex. spel/sång Näsbykullen, Oset 30.4–15.5 (Emma Karlsson, Håkan Svensson m.fl.). 1 ex. spel/sång Segersjö herrgårdsdamm, Segersjö 1.5–13.6 (Anders Jacobsson). 1 hane spel/sång Stentornet, Rynningeviken 10–18.5 (Per Wedholm, Mikael Tellbe m.fl.). 1 ex. spel/sång Piren, Åsbro 10.5 (Kent Larsson). 1 ex. spel/sång Mellanlängen, Lången-området 12.5 (Åke Pettersson). 1 ex. spel/sång Ekbacksdammarna, Rynningeviken 13.5–5.6 (Nils Eriksson, Håkan Ellehammer m.fl.). 2 ex. spel/sång Dammarna, Pers hög, Rynningeviken 13.5–9.6 (Christer Tegebro, Lennart Eriksson m.fl.). 1 ex. spel/sång Bystad Näs, Sottern 15.5 (Åke Pettersson). 1 ex. spel/sång Björka lertag 20.5–18.6 (Jonas Engzell, Frank Tholfsson m.fl.). 1 ex. spel/sång Vattenparken, Fjugesta 20.5–13.6 (Anders Bengtsson, Peter Eklund m.fl.). 3 ex. spel/sång Segersjö dammar, Segersjö 20.5–6.6 (Anders Jacobsson, Albin Mauritzon m.fl.). 1 ex. stationär Lövönsviken, Katrinelund 26.–30.6 (Thord Eriksson). 1 ex. permanent revir Björkudden, Södra Lunger 8.6 (Oscar Axelsson). 1 ex. spel/sång Katrinelund, Stora Mellösa 9.6 (Anders Jacobsson). 1 ex. spel/sång Segersjöviken, Segersjö 14.6 (Anders Jacobsson). 1 ex. spel/sång Yxviken, Segersjö 22.6 (Johan Wallin). 1 ex. spel/sång Nordsjöbryggan, Kvarntorpshögen 8.7 (Håkan Persson).

Sävsångare

(*Acrocephalus schoenobaenus*):

Ett oktoberfynd gjordes i år och det hör inte till vanligheterna. Det är landskapets andra oktoberfynd av arten.

1 ex. Björka lertag 6.10 (Bengt Andersson).

Busksångare

(*Acrocephalus dumetorum*):

I år gjordes inga observationer av busksångare på de traditionella ställena i Oset. Därremot hittades sju individer på andra platser i landskapet under våren, samt ett höstfynd. Inga säkra häckningar rapporterades.

Vår: 1 ex. spel/sång Segersjö 30.5–14.6 (*Leif Sildén, Anders Jacobsson m.fl.). 1 ex. spel/sång Aldammen, Asker 30.5–14.6 (*Anders Jacobsson, Kent Larsson m.fl.). 1 ex. spel/sång Viabron, Kvismaren 31.5–2.6 (*Patrik Hedengren, Magnus Friberg m.fl.). 1 ex. spel/sång Älvestabrottet, Hällabrottet 3–10.6 (*Bengt Andersson, Frank Tholfsson m.fl.). 1 ex. spel/sång Lakdamarna, Rynningeviken 7–23.6 (Staffan Gustavsson, Lennart Eriksson m.fl.). 1 ex. spel/sång Rysjö hagar, Kvismaren 7–9.6 (*Anders Jacobsson, Åke Pettersson). 1 hane spel/sång Gårdsjön, Askersund 19.6 (Ronnie Lindqvist).

Höst: 1 1K ringmärktes Venastugan, Rynningeviken 15.8 (Lennart Eriksson).

Kärrsångare

(*Acrocephalus palustris*):

Inventeringarna i Oset och Rynningeviken gav totalt 18 sjungande hannar, och sex lyckade häckningar kunde konstateras. Totalt i landskapet så hördes 80 sjungande hannar och det är en kraftig nedgång jämfört med de senaste åren.

Gräshoppsångare

(*Locustella naevia*):

66 sjungande gräshoppsångare noterades detta år. Det är en rejäl minskning jämfört med de senaste åren. Arten har tidigare över en lång tid legat stabilt på mellan 90–95 sjungande individer per år.

Flodsångare

(*Locustella fluviatilis*):

Det blev ett dåligt år för flodsångare i landskapet. Endast fyra exemplar hittades, och det var över tio år sedan som så få exemplar noterades.

1 ex. spel/sång Harge Kalvabacken, Askersund 14.6 (Kjell Ståhlberg). 1 ex. spel/sång Nybble, Vintrosa 16.6 (Erik Törnvall). 1 ex. spel/sång Hasselfors 23–28.6 (Ronnie Lindqvist, Björn Abelson m.fl.). 1 ex. spel/sång Odensbacken 27.6–11.7 (Leif Sildén, Per Wedholm m.fl.).

Vassångare

(*Locustella luscinioides*):

Under året har fyra sjungande fåglar hittats. Fåglarna uppehöll sig på lokaler i Oset, Tysslingen och Kvismaren. På de två platserna i Kvismaren där det fanns sjungande individer har det även blivit lyckade

häckningar. Kvismare Fågelstation har totalt ringmärkt 18 1K fåglar under säsongen.

Sjungande: 1 ex. spel/sång Kvinnerstasjön, Kvismaren 3.5–25.8 (Kvismare Fågelstation, Johan Bergquist m.fl.). 1 ex. spel/sång Svartåns mynning, Oset 9–25.5 (Daniel Ytermalm, Staffan Gustavsson m.fl.). 1 ex. spel/sång Norra Tysslingen 10–19.5 (*Andreas Tranderyd, Christer Tegebro m.fl.). 1 ex. spel/sång Nyängen, Kvismaren 28.5–18.7 (Håkan Persson, Magnus Friberg m.fl.).

Svarthätta

(*Sylvia atricapilla*):

Ett vinterfynd finns i år. Det var en hane som höll till i Örebro under en dryg månad.

1 hane Björkhaga, Örebro 3.1–6.2 (Albin Mauritzon, Rune Eriksson m.fl.).

TALLBIT

Foto: Torbjörn Arvidson

Trädgårdssångare

(*Sylvia borin*):

Ett nytt fenologirekord sattes under hösten, då en trädgårdssångare hittades sent i oktober.

1 ex. Borrarbacken, Karlslund 29.10 (*Rune Eriksson, Kent Larsson).

Brandkronad kungsfågel

(*Regulus ignicapilla*):

Det blev fyra fynd i landskapet i år igen. Totalt har det nu setts 13 exemplar genom åren. Alla fynden i år var sjungande individer.

1 ex. spel/sång Skinnarsågsfallet, Filipshyttan 22–29.4 (*Owe Persson, Joakim Johansson m.fl.). 1 ex. spel/sång Järsjö hållar 5.5 (Jonas Engzell, Urban Tholén m.fl.). 1 hane spel/sång Ormesta åkrar och strandskog, Oset 12.5 (Bernt Bergström, Sune Johansson m.fl.). 1 ex. spel/sång Trystorps ekäng 25–28.5 (Lindah Lyktberg, Sune Johansson m.fl.).

Ringtrast

(*Turdus torquatus*):

Det lägsta antalet vårfynd på fem år. Höstfynd är ytterst sällsynta och fyndet i Vintrosa är ett av få under det senaste decenniet.

Vår: 1 hane Lanforsmossen, Villingsbergs

skjutfält 5.4 (Sune Johansson, Berit Söderberg). 1 hane Tanntorp, Hjortkvarn 11–12.4 (Mats Weiland). 1 hane Odlingen, Garphyttte-området 13.4 (Erik Törnvall). 1 3K+ hane Gårdsjötorp, Ängamossen 21.4 (Magnus Friberg). 1 ex. Gubbahagen, Klockhammar 26.4 (Göran Gustafsson). 1 adult hane Linblommevägen, Stora Mellösa 6.5 (Anders Jacobsson). 1 hane Ängadammen, Villingsbergs skjutfält 8.5 (Lennart Eriksson). 1 hona Åslaholmen, Kvismaren 8.5 (Frank Tholfsson). 1 ex. Östra Mark, Almby 8.5 (Eva Georgii-Hemming, Urban Tholén). 1 hona Fiskingemaden, Kvismaren 9.5 (*Hans Waern, Ove Pettersson m.fl.).

Höst: 1 ex. Vintrosa 26.10 (Viktor Wikdahl).

Rödvingetrast

(*Turdus iliacus*):

Rekordmånga rödvingar fanns kvar i landskapet under hela december. Milt väder och välfyllda rönnbärsträd var säkert bidragande orsaker.

December: 1 ex. Husön, Kvismaren 1.12 (Anders Jacobsson). 1 ex. Champinjonvägen, Ekeby-Almby 1.12 (Emma Karlsson, Ulf Andersson). 1 ex. Göksholm 5.12 (Anders Jacobsson). 1 ex. Björkskogen, Oset 5.12 (Åke Pettersson). 1 ex. Sticksjö 8.12 (Tommy Sundqvist). 7 ex. Menigasker, Kvismaren 8.12 (Magnus Friberg). 1 ex. Stentorpsvägen, Örebro 10.12 (Gunnar Nilsson). 2 ex. Ekersvägen, Örebro, 15.12 (Leif Sildén). 1 ex. Rundstigen, V Markasjön 16–17.12 (Håkan Johannesson). 1 ex. Blåklintstigen, Örebro 18.12 (Lennart Eriksson). 1 ex. Krokvägen, Örebro 25.12 (Thord Eriksson). 1 ex. Hallsbergs lertag, Hallsberg 26.12 (Helena Johansson). 1 ex. Riseberga kloster, Fjugesta 28.12 (Sandra Tengelin).

Taltrast

(*Turdus philomelos*):

Två fynd i december är värt en notering för denna ovanliga vintergäst.

1 ex. Tunäs, Segersjö 1.12 (Anders Jacobsson). 1 ex. Ekersvägen, Örebro, Örebro 15.12 (Leif Sildén).

Dubbeltrast

(*Turdus viscivorus*):

Inga fynd i januari men en mild december bidrog till att rekordmånga individer dröjde sig kvar i landskapet hela december.

December: 1 ex. Åsens åkrar, Kvismaren 1.12 (Per Wedholm). 1 ex. Betesmarkerna, Skåleområdet 2.12 (Christer Johansson). 1 ex. Näsudden, Dimbobaden 3.12 (Anders Jacobsson). 1 ex. Näsudden, Dimbobaden 12.12 (Anders Jacobsson). 3 ex. Harge åkermarker, Harge 13.12 (Kjell Ståhlberg). 1 ex. Tunäs, Segersjö 27.12 (Anders

Jacobsson). 1 ex. Ekeby-Almby 31.12 (Magnus Persson). 8 ex. Norra kyrkogården, Örebro 31.12 (Claes-Göran Carlsson). 1 ex. Lugnet 31.12 (Håkan Svensson, Birgitta Dawidsson).

Blåhake

(*Luscinia svecica*):

Det blev ett vårfynd i år och det gjordes i Harge. Under hösten hittades 33 ex. och de flesta fynden gjordes i Oset, Rynningeviken och Kvismaren.

Vår: 1 hane rastande Kalvbacken, Harge 15.5 (Kjell Ståhlberg).

Mindre flugsnappare

(*Ficedula parva*):

Det här året hittades sju ex på möjliga häckningsplatser. En trolig häckning noterades i Hällshyttan och hela tre hannar höll till i Trystorps ekäng.

1 hane spel/sång Djurskog, Säbylund 23–26.5 (Hans Waern, Johan Mellquist m.fl.). 3 hane spel/sång Trystorps ekäng 25.5–4.6

(Lindah Lyktberg, Joakim Johansson m.fl.). 1 ex. Rynningeviken 25.5 (Karin Forsell). 1 hane permanent revir Latorp 7–10.6 (*Per Wedholm, Helny Olsson m.fl.). 1 ex. upprörd, varnande Hällshyttan 7.7 (Toni Berglund).

Svart rödstjört

(*Phoenicurus ochruros*):

I år finns det en konstaterad häckning i Kvarntorps industriområde, paret där fick ut fyra ungar. Förutom paret så uppehöll sig även en hane till i området. Observationer har gjorts på ytterligare tre möjliga häckningsplatser.

Noterbart: 1 hane Adriansson, Hallsberg 13.4 (Andreas Tranderyd). 1 häckning (4 1K) föda åt ungar Kvarntorps industriomr., Kvarntorpshögen 19.4–23.7 (gnm Närkes rapportkommitté). 1 ex. spel/sång Örebro flygplats 30.4 (Kent Halttunen). 1 ex. Garpshyttan Wire, Garphyttan 14.6 (Helny Olsson). 1 adult hane Kvarntorps industriomr., Kvarntorpshögen 13.7 (Åke Pettersson).

Höst: 1 honfärgad Tanntorp, Hjortkvarn 19.8 (Mats Weiland). 2 ex. Skrämmen, Brevens bruk 30.8 (Kauno Hämeenkorpi). 2 ex. Norrbyås, Kvismaren 6–9.10 (Håkan Svensson, Sune Johansson m.fl.). 1 adult hane Stora Hjortstorp, Rynningeviken 16.10 (Tomas Bergkvist).

Buskskvätta

(*Saxicola rubetra*):

I år finns det ett fynd från oktober. Buskskvätta är ovanlig i landskapet i oktober och därför är detta fynd extra intressant.

1 ex. stationär Hammars åkrar, Kvismaren 1.10 (Anders Jacobsson).

Strömstare

(*Cinclus cinclus*):

Endast fynd från en lokal med klara häckningskriterier.

Häckning: 2 ex. Nedre dammen, Klockhammar 11.5 (Göran Gustafsson) samt 1 adult med föda åt ungar på samma plats 22.5 (Sune Johansson, Berit Söderberg).

Järnsparv

(*Prunella modularis*):

Två vinterfynd får betraktas som normalt under milda vintrar.

1 ex. Husön, Kvismaren 26.2 (Magnus Persson) samt 1 ex. Cementtrännen, Oset 1.12 (Tomas Bergkvist).

Citronärsla

(*Motacilla citreola*):

Landskapets enda fynd av citronärsla blev den unga hane som mycket snabbt rastade på vällen framför tornet vid Södra maderna, Tysslingen 21.4. Den vackra gamla hanen som återkommit till Södra maderna fyra år i rad, saknades denna vår.

1 hane (2K) rastade nära Södra tornet, Tysslingen 21.4 (Henrik Johansson, Lena Asp, Bengt Ahl).

Forsärsla

(*Motacilla cinerea*):

Antalet rapporterade lokaler med någon form av häckningskriterier blev under året 30 st. Det är i nivå med tidigare år. Stammen är stabil i landskapet.

Vinter: 1 ex. Reningsverket, Oset 5.1–17.2 (Anders Jacobsson, Ronny Nilsson, Leif Sildén m.fl.). 1 ex. Reningsverket, Oset 2–23.12 (Bernt Bergström, Bengt Ahl, Lennart Eriksson m.fl.).

Sädesärsla

(*Motacilla alba*):

Inga vinterfynd men ett par observationer i november är värda en notering.

1 ex. Sticksjö 1.11 (Tommy Sundqvist). 1 ex. Rynningeviken 23.11 (Rolf Sykkijev).

Engelsk sädesärsla

(*Motacilla alba yarrellii*):

Första fyndet av denna brittiska ras sedan år 2006. Samma individ sågs två dagar i rad i Oset.

1 hane rastande Näsbyängen, Oset 11.4 (Per Wedholm) samt Almbyängen, Oset 12.4 (Lennart Eriksson).

Rödstrupig piplärka

(*Anthus cervinus*):

Återigen en vår utan några fynd, men betydligt fler på hösten (dock färre än föregående år).

Höst: 1 ex. S Björka lertag, Björka lertag 15.8 (Jonas Engzell). 1 ex. Björka lertag 22.8 (Bengt Andersson). 1 ex. Fornskinsåkrarna, Kvismaren 8–11.9 (*Anders Jacobsson, Åke Pettersson m.fl.). 1 ex. Nedre snåret, Kvismaren 9.9 (Håkan Johannesson). 1 ex. Ormestaängarna, Oset 10.9 (Lennart Eriksson, Christer Tegebro, Bengt Ahl m.fl.). 2 ex. Bärsta åkrar, Kvismaren 13.9 (Magnus Persson). 1 ex. Södra maderna, Tysslingen 13.9 (Christer Tegebro, Bengt Ahl, Thord Eriksson). 1 ex. Västra rakan, Kvismaren 15.9 (Magnus Friberg). 1 ex. Tornet (Svartån), Oset 16.9 (Bengt Ahl, Lennart Eriksson, Thord Eriksson). 1 ex. Tanntorp, Hjortkvarn 18.9 (Mats Weiland). 1 ex. Nynäsängen, Kvismaren 22.9 (Håkan Persson). 1 ex. Hammarbotten, Kvismaren 23.9 (Magnus Friberg).

Skärpiplärka

(*Anthus petrosus*):

Normal förekomst av rastande individer både vår och höst.

Vår: 1 ex. Storhjälmaren 21.4 (Leif Sildén). 2 ex. Klåvudden, Harge 27.4 (Hans Waern, Monika Waern, Kjell Ståhlberg m.fl.).

Höst: 1 ex. Storhjälmaren 8.9 (Leif Sildén). 1–2 ex. Strandpromenaden, Rynningeviken 21–29.9 (Thord Eriksson, Åke Pettersson, Håkan Ellehammer m.fl.). 1 ex. sträckande S Venastugan, Rynningeviken 21.9 (Lennart Eriksson). 1 ex. Oset 1.10 (Helny Olsson). 1 ex. Strandpromenaden, Rynningeviken 1.10 (Leif Sandgren, Thord Eriksson). 1 ex. sträckande SV Venastugan, Rynningeviken 1.10 (Lennart Eriksson). 1 ex. Storhjälmaren 6.10 (Leif Sildén). 1 ex. Fågeludden, Oset 10.10 (Bengt Ahl, *Lennart Eriksson). 1 ex. Fågeludden, Oset 13.10 (Per Wedholm). 1 ex. Strandpromenaden, Rynningeviken

TRETÅIG HACKSPETT

Foto: Lennarth Sollelman Gustafsson

17.10 (Thord Eriksson).

Tallbit

(*Pinicola enucleator*):

Inga fynd gjordes i början av året, men från och med den 16 oktober så var höstens invasion igång. Fynd har gjorts över hela landskapet från oktober till sista december. De flesta rapporterna kommer från Örebro, vilket kan ha att göra med att majoriteten av skådarna i landskapet bor där. Det var också Örebro som blev det lättaste stället att få se tallbit när en flock hittades vid Mega den 23 december. Flocken bestod som mest av 35 ex. och födosökte fortfarande i oxlarna vid årets slut.

Rosenfink

(*Carpodacus erythrinus*):

Minst 31 sjungande hanar har rapporterats och det är en fortsatt nedgång för arten i landskapet. De tidigare kända stora lokalerna för rosenfink är Oset, Tysslingen, Rynningeviken och Vibysjön. I år hittades sex sjungande individer i Kvismaren, vilket är en positiv trend då lokalen sedan tidigare inte varit ett bra område för rosenfink. Sjungande individer utanför de stora lokalerna: 1 hane spel/sång Sparvåsen 19.5 (Markus Frisendahl). 1 ex. spel/sång Kalvbacken, Harge 21.5 (Kjell Ståhlberg). 1 ex. spel/sång Våtmarken, Orrkilen, Frötuna 21.5 (Johan Wretenberg). 1 ex. spel/sång Norra Folkavi 22.5 (Kent Halttunen). 1 ex. spel/sång Lugnet 29.5 (Per Karlsson Linderum). 1 ex. spel/sång Segersjö 30.5 (Leif Sildén). 1 ex. spel/sång Ånnaboda 1.6 (Lennart Andersson). 1 ex. spel/sång Björka lertag 7.6 (Jonas Engzell). 1 ex. spel/sång Nybble, Vintrosa 16.6 (Erik Törnvall).

Vinterhämling

(*Linaria flavirostris*):

Flera fynd med flockar mellan 20–50 ex sågs under januari-april och september-december. Större antal: 80 ex. Kilsgårdsåkrarna, Kvismaren 18.11 (Lennart Eriksson). 180 ex. Västra rakan, Kvismaren 27.12 (Leif Sildén).

Större korsnabb

(*Loxia pytyopsittacus*):

Ett normalår för arten men antalet ökade under hösten. Kan det vara så att en del har hängt med i tallbitsinvasionen? Fynd med möjliga häckningar: 2 i par spel/sång Kärmenberget, Ö Kärmen, Villingsbergs Skjutfält 6.4–8.5 (Lennart Eriksson, Ingvar Gustavsson m.fl.).

Bändelkorsnabb

(*Loxia bifasciata*):

Det blev ännu ett år med få bändelkorsnabbar, fem fynd med totalt sex ex. Det är framför allt antalet exemplar som har minskat om man jämför med de senaste åren.

Höst: 1 1K Västra Mark, Örebro 19.9 (Lennart Eriksson). 1 ex. syd Norrgryten 6.10 (Toni Berglund). noterad Salem, Fågelåsen, Nysund Nrk 13.10 (Leif Paakkonen). 2 ex. Klockarängsleden, Bettorpsskogen 26.10 (Anton Nyttén). 1 ex. Ullavi klint 10.11 (Leif Sildén).

Steglits

(*Carduelis carduelis*):

Under hösten sågs stora flockar med steglits och under några dagar i oktober och november så bildade flockarna en megaflock i Menigasker. Fåglarna födosökte då på ett linfält.

Noterbart: 1 100 ex. Menigasker, Kvismaren 11–16.10 (Magnus Friberg). 1 200 ex. Menigasker, Kvismaren 2.11 (Magnus Friberg).

Kornsparv

(*Emberiza calandra*):

Ett enda fynd av kornsparv gjordes i år, det var Närkes 13:e exemplar. Senast ett fynd gjordes i landskapet var för 15 år sedan. Årets exemplar sågs en kort stund vid Husön innan den drog vidare och försvann. 1 ex. Husön, Kvismaren 20.5 (Magnus Persson).

Gulsparv

(*Emberiza citrinella*):

Årets största övervintringslokal för gulsparv i landskapet verkar ha varit vid Ullavi gård. Större antal: 300 ex. Hjorthägnat Ö Ullavi gård 1.12 (Arne Holmer).

Ortolansparv

(*Emberiza hortulana*):

Samtliga årets observationer gjordes i Kvismaren. Där blev det ett något bättre häckningsresultat i år, då tre par gick till häckning och fick ut minst tre ungar.

Sävsparv

(*Emberiza schoeniclus*):

De senaste milda vintrarna gör att vi numera har sävsparvar som övervintrar hos oss hela vintern. Det här året har flera exemplar setts både i början och slutet på året.

Lappsparv

(*Calcarius lapponicus*):

Det här året gav färre lappsparvar än året innan, men det var ändå helt acceptabelt.

ÄGRETHÄGER Foto: KARL-EVERT EKLUND

Den lappsparv som höll till i Förlunda, Hovsta blev välbesökt under de två dagarna den var där.

Vår: 1 hane Förlunda, Hovsta 3–4.4 (Leif Rydell, Håkan Svensson m.fl.). 1 ex. Åkerbyplattformen, Tysslingen 5.4 (Hans Waern). 1 2K hane Filarevägen, Lillån, Boglundsängen 11.4 (*Dan Cederholm). 1 ex. Löten, Kvismaren 18.4 (Tomas Axén Haraldsson, Daniel Yttermalm). 1 hane Segersjö 19.4 (Anders Jacobsson). **Höst:** 1 ex. Tanntorp, Hjortkvarn 25.9 (Mats Weiland). 1 ex. Näsbyängen, Oset 29.9 (Per Wedholm). 1 ex. sträckande SV Venastugan, Rynningeviken 30.9 (Lennart Eriksson). 1 ex. Rånneasta, Tysslingen 3.10 (Joakim Johansson). 1 ex. Fiskinge åkrar, Kvismaren 5.10 (Magnus Friberg). 1 ex. Fornskinnsåkrarna, Kvismaren 17.11 (Magnus Friberg). 1 ex. Husön, Kvismaren 20.11 (Magnus Persson).

Snösparv

(*Plectrophenax nivalis*):

Flera mindre flockar av snösparvar sågs under januari-april och oktober-december. En stor flock höll till runt södra Tysslingen i en månads tid och som mest sågs ca 250 individer. Flocken verkade sprida ut sig i mindre flockar vissa dagar för att sedan åter samlas i en stor flock. Större antal: 250 ex. Södra Tysslingen 14.2–14.3 (Ove Pettersson, Jonathan Waern m.fl.). 100 ex. Ullavi, Närkes Kils-området 19.3 (Kjell Ståhlberg).

Skydds- jakt på tranor

– har den någon effekt?

DET FINNS väldigt lite erfarenheter om skyddsjakt på trana verkligen har någon effekt. Ändå gav länsstyrelsen i Örebro tillstånd på skyddsjakt på totalt 145 tranor i Kvismaren under våren.

LÄNSSTYRELSEN i Örebro beviljade strax före påskhelgen skyddsjakt på totalt 145 tranor i Kvismaren.

– Det finns väldigt lite kunskap om vad skyddsjakt på trana har för effekt, säger Daniel Bengtsson som är fågelskyddsansvarig på BirdLife Sverige.

TEXT: KENT HALTTUNEN

I år sammanföll vårbruket i Kvismaren med den tid då det är som mest tranor i området. Under fyra dagar, 6–9 april, kom det in ansökan från nio olika lantbrukare i området om att få skjuta tranor som åt på de nysådda fälten med vete och havre.

Länsstyrelsen beviljade också skyddsjakt på totalt 95 tranor i området fram till den 30 april, om de uppehöll sig på de nysådda åkrarna.

Den 9 april beslutade också Länsstyrelsen i Örebro om en ”allmän” skyddsjakt på tranor i området. Beslutet omfattade 50 tranor.

Enligt länsstyrelsen fanns det en uppskattning på 4 000 tranor området. Om det skett

någon räkning eller inte framgick inte av beslutet. Enligt Artportalen är den högsta noterade siffran 1 760 tranor, den siffran var från den 22 mars.

Utvärdering viktig

Daniel Bengtsson är fågelskyddsansvarig på BirdLife Sverige (Sveriges Ornitologiska Förening).

– Det viktiga i ett sådant här läge är att man verkligen gör en utvärdering av om skyddsjakten ger avsedd verkan, säger han.

Kristian Kroon jobbar med viltskador på Länsstyrelsen i Västra Götaland och har koll på tranorna runt Sveriges största rastlokal.

– När antalet tranor stiger och vårbruket sätter igång matar vi lite mer i området runt Hornborgarsjön, berättar Kristian Kroon.

Konflikten med jordbruket brukar komma under sommaren, när det går kvar ett antal tranor som bökar runt bland sättpotatisen. Kristian Kroon vet att skyddsjakt på grågås kan ge viss effekt. Däremot är han tveksam till skyddsjakt på trana.

– Man får jobba med andra skrämselåtgärder som till exempel raketer. Så vitt jag vet har vi

inte fått in någon begäran om skyddsjakt på tranor, säger han.

Tror inte på effekt

Anders Hallengren jobbar på länsstyrelsens naturvårdsenhet i Skåne. Området runt Vattenriket i Kristianstad lockar varje år till sig ett större antal tranor: 7 100 tranor den 31 mars.

Även vid Vattenriket utfodras tranorna för att man ska slippa konflikter med jordbruket.

– Vi tror inte att skyddsjakt har någon effekt, säger Anders Hallengren.

Han har väldigt tät kontakt med jordbrukarna i området, och försöker ge prognoser om när det är som mest tranor i området.

– Det är hänt att vissa lantbrukare väntar någon vecka med vårbruket för att undvika konflikten med tranorna. Annars jobbar vi med olika typer av skrämselåtgärder när tranorna söker sig ut på fälten, berättar han.

Länsstyrelsen i Örebro gjorde bedömningen att det kan fanns risk för allvarliga skador i grödan om tranorna tillåts gå ostörda på fälten i Kvismaren. Hur många tranor som skjutits under skyddsjakten är i skrivande stund oklart.

Länsstyrelsen: Skyddsjakt på skarv måste rapporteras bättre

■ **Länsstyrelsen har beviljat skyddsjakt på 400 storskarvar i Hjälmaren.**

Anledningen: Skarvarna ställer till skador för yrkesfisket.

Efter påpekande från NOF ställs nu större krav på en bättre rapportering om skyddsjakten och om vilka effekter jakten har.

Sedan storskarven etablerade sig i Hjälmaren 1966 ökade antalet skarvar i sjön fram till 2005. Sedan har antalet stagnerat och under de senaste åren

har storskarvarna blivit färre. Fågelskärsinventeringen vartannat år visar också att antalet kolonier minskar, men i gengäld hyser de kvarvarande något fler skarvar.

Det är Svenska Insjöfiskares Centralförbund som begärt skyddsjakten. År 2018 sköts 155 skarvar, förra året sköts 157 storskarvar.

Närkes Ornitologiska Förening, NOF, har i sitt remissvar menat att det måste bli en bättre rapportering på var, när och hur skarvarna skjuts, och också vilken effekt skyddsjakten har. Dessutom menar NOF

att man måste ta hänsyn till de skyddsvärda arterna skräntärna, svarttärna och dvärgmå, som alla rastar och födosöker i Hjälmaren under senare delen av sommaren.

I det beviljade tillståndet ställer nu länsstyrelsen krav på att det blir en bättre rapportering om hur skyddsjakten utfaller: rapportering ska ske var, när och hur många skarvar som skjuts. Dessutom får jakt inte ske närmare än 500 meter från holmar och skär där man vet att det finns skyddsvärda fåglar.

Vanliga arter in på **rödlistan**

GRÅKRÅKA, skrattnås, björktrast och rödvingetrast. Det är alla arter som hamnat på den uppdaterade rödlistan.

Sex arter som lämnar rödlistan är ängspiplärka, skäggmes, gröngöling, sånglärka, kungsfågel och brandkronad kungsfågel.

Antalet rödlistade fågelarter har ökat med 21 procent i den nya rödlistan. Det går dåligt för till synes vanliga arter som gråkråka, skrattnås, björktrast och rödvingetrast, vilka minskar markant i fågeltaxeringens standardtrutter och rödlistas i kategorin Nära hotad (NT).

- Gråkråkan har minskat kraftigt i landskapet utanför tätorterna. I Kvismaren med Fiskingeområdet fanns det inte en enda kråkunge i mitten på 1980-talet då korpen återkom. Under ett år plundrade korpen alla kråkböns på ungar där, berättar Lars Johansson, ordförande i Närkes Ornitologiska Förening.

- I staden, där det är gott om mat och ont om fiender, trivs kråkorna och känslan är att de blivit fler där.

30 procent på listan

I Sverige häckar 245 fågelarter regelbundet. Av dessa bedöms 30 procent minska så kraftigt att de blir rödlistade. Detta innebär att antalet rödlistade fågelarter har ökat med 21 procent.

Det går till exempel dåligt för simänder. Stjärtand och årtå är rödlistade sedan tidigare, och nu tillkommer även kricka och blåsand. Båda bedöms som Sårbar (VU) på grund av kraftiga populationsminskningar. Även dykanderna ejder, bergand och brunand har minskat kraftigt och flyttas från Sårbar (VU) till Starkt hotad (EN).

Av tropikflyttande tättingar har 40 procent av arterna minskat med mer än 15 procent under de senaste 10 åren, vilket gör dem rödlistade. Störst minskning har backsvala och hussvala. För ortolansparven går det fortsatt mycket dåligt. Den har minskat med ytterligare 85 procent under de senaste 10 åren och bedöms som Akut hotad (CR). Bara 10 procent av tropikflyttarna har ökat.

Rödspov och fältpiplärka finns fortfarande kvar på rödlistan, men de senaste årens åter-

gårdar för att främja deras häckningsmiljöer har i stort sett hejdat minskningen av dessa båda arter. Arter som lämnar rödlistan är ängspiplärka, skäggmes, gröngöling, sånglärka, kungsfågel och brandkronad kungsfågel. För ängspiplärka, skäggmes, kungsfågel och brandkronad kungsfågel går det sannolikt bättre tack vare mildare vintrar. Lika bra går det inte för sånglärka och gröngöling, men de lämnar rödlistan tack vare att populationsminskningen planar ut.

Internationella kriterier

Rödlistan baseras på en bedömning av enskilda arters risk att dö ut från landet. Bedömningen görs utifrån internationellt vedertagna kriterier som baseras på flera olika riskfaktorer. Det finns sju kategorier:

Livskraftig (LC)

Kunskapsbrist (DD)

Nära hotad (NT)

Sårbar (VU)

Starkt hotad (EN)

Akut hotad (CR)

Nationellt utdöd (RE)

FOTO: TORBJÖRN ARVIDSON

Gråkråkan finns numera på rödlistan.

Även till synes vanliga arter kan således bli rödlistade. Ett exempel är gråkråka, som trots att den är så vanlig i vissa biotoper, hamnat på rödlistan på grund av en generellt minskad population.

FAKTA/ RÖDLISTAN

Rödlistade arter i Sverige 2020, som tas fram av

SLU Artdatabanken tillsammans med 14 expertkommittéer, är den femte samlade rödlistan för Sveriges djur, svampar och växter. Den första publicerades 2000 och Sverige har sedan dess reviderat och publicerat en rödlista vart femte år. Den allra första svenska listan över hotade arter (rygggradsdjur) publicerades dock redan 1975 och följdes av listor för även andra grupper. Sverige har således 45 års erfarenhet av att beskriva tillstånd och trender för landets arter, på basis av kontinuerlig insamling och bearbetning av uppgifter om deras populationer, livsmiljöer och påverkansfaktorer.

Varannan skarv i skärgården ska bort

■ Skarvarna har ökat kraftigt i Europa under 2000-talet. 2019 räknades elva kolonier i Stockholms län med sammanlagt 6 922 bon. Länsstyrelsen uppskattar att det finns uppemot 35 000 skarvar i skärgården.

I förra veckan antog länsstyrelsen en ny förvaltningsplan med målsättningen att halvera antalet skarvar till 2030.

- Vår bedömning är att skarvarna utgör ett allvarligt problem för aborrebeståndet. De äter så mycket att det inte blir något kvar för sportfiskarna och yrkesfiskarna, säger Malin Langenfors, vilthandläggare på länsstyrelsen.

- Det kan finnas andra orsaker också till att abborrarna minskar, men skarven är i vart fall en viktig bidragande orsak, säger hon.

Sören Lindén på Stockholms ornitologiska förening säger att den nya förvaltningsplanen är en skandal och att länsstyrelsen har gått helt på skarvkritikernas linje.

- Vi har inte gått på skarvkritikernas linje, utan på det vi kan få stöd för i forskning och juridik, säger Malin Langenfors.

BETALA LÄTTARE MED SWISH!

Med SWISH i mobilen är det lätt att betala till NOF. SWISH kan du använda när du ska ge ett bidrag för fågelguidning, betala fågelresan eller om du vill skänka pengar till NOFs fågelfond. Eller bara köpa en fågelpryl.

PROGRAM sensommar/höst 2020

DET KAN BLI ÄNDRINGAR I PROGRAMMET, SE HEMSIDAN

TISDAG 11 AUGUSTI

Oset runt

Exkursion per cykel med Tjejerna runt Oset.
Samling vid Näsbytorner kl. 17.30.
Ami&Åsas Tjejgrupp.

SÖNDAG 16 AUGUSTI

Vadarspaning i Oset

Vi träffas vid Skebäcksparkeringen kl. 7. Det här är en fin chans för nybörjare att gå runt med den kunniga guiden Lars Johansson i Oset och lära sig mer om hur man skiljer de olika vadarna åt. Varmt välkommen!

SÖNDAG 23 AUGUSTI

Boglundsängen

Ett eldorado för vadare, doppingar, måsar och trutar. Som nybörjare är det rätta tillfället att få hjälp med att artbestämma de olika fåglarna. Så häng med på en tur genom Boglundsängen. Samling vid fågel-torner kl. 18. Alla varmt välkomna! Kvällens guide är Ronnie Lindqvist.

TORSDAG 3 SEPTEMBER

Kvismaren med gästema

Erik Sjöstedt är med som gåsexpert. Samling vid Öby kulle kl. 18. Och så matsäcken!
Info: Åsa, 073 332 20 31 eller
Ami, 070 944 73 00. Ami&Åsas Tjejgrupp.

SÖNDAG 13 SEPTEMBER

Räva-Hänget

En aktivitet för hela familjen vid Rävängens i Rynningeviken kl. 8–13. Ringmärkning av fåglar pågår och kanske får du chansen att hålla i en fågel. Och så blir det korvgrillning och mycket annat. Duktiga fågelguider finns på plats och delar gärna med sig av kunskaper och ger möjlighet att titta i tubkikare. Kontakt: Ronnie Lindqvist, 070 262 14 17.

ONSD 16 – SÖN 20 SEPTEMBER

Falsterbo

Höstresa till Falsterbo, se mera info på vår hemsida.

TORSDAG 17 SEPTEMBER

Folk och fåglar

Anders Wirdheim håller en föreläsning på temat "Folk och fåglar - relationer mellan människor och fåglar genom historiens gång".
Inomhusmötet startar kl. 19 i Vasakyrkans samlingssal, Vasagatan 6-8, 703 54 Örebro.

TORSDAG 24 SEPTEMBER

Soppa och gäss

Soppkväll i Kollektivhusets matsal i Ladugårdsängen med Kent Halttunen som berättar mer om de gäss som uppträder i landskapet. Start kl. 18.30. Anmälan till Åsa, 073 332 20 31 eller Ami, 070 944 73 00.
Adress: Visthusgatan 8, Örebro. Ami&Åsas Tjejgrupp.

TORSDAG 24 SEPTEMBER

Kvismaren med tranor och gäss

Samling vid Öby kulle, Kvismaren, kl. 18.
Är du sugen på en fika – ta med matsäck!
Ansvarig Lars Johansson, 070 558 99 06.

SÖNDAG 27 SEPTEMBER

Heldagsresa till Hammarö vid Väneren

Planering pågår. Mer info kommer på vår hemsida!

TORSDAG 1 OKTOBER

Skagershultamosen

Kvällsexkursion till Skagershultamosen för att se alla tranor som flyger in från Västernärke. Häng med till den stora mossen där naturen påminner om Norrland. Samling kl. 17.30 vid Olstorp. Vägbeskrivning till Skagershultamosen, Olstorp finns på vår hemsida.
Ledare Kent Halttunen, 070 216 11 30.

LÖRDAG 3 OKTOBER

Vandring till Ässkogstorp

Vi träffas vid Universitetsparkeringen, Örebro mitt emot kunskapsskolan kl. 9. Vi går förbi Markasjön, genom Markaskogen tills vi når Ässkogstorp, cirka 5 kilometer enkel väg. Ta med matsäck. Mer info Åsa, 073 332 20 31 eller Ami, 070 944 73 00.
Ami&Åsas Tjejgrupp.

SÖNDAG 4 OKTOBER

EuroBirdWatch

Vi räknar fåglar på Venan tillsammans med hela Europa. Den stora fågelräkningen av alla flyttande fåglar och stannfåglar sker vid Venastugan kl. 7–12.

TORS 8 – SÖN 11 OKTOBER

Öland

Höstresa till Öland. Se mer info på vår hemsida.

TORSDAG 15 OKTOBER

Projekt Pilgrimsfalk

Naturfotograf Jonas Forsberg berättar om Projekt Pilgrimsfalk i Närke som han varit delaktig i och som efter många års slit äntligen har gett resultat. Efter pausen visar fotografen Krister Håkansson ett urval av sina fågel- och naturbilder från fjällvärlden.
Inomhusmöte kl. 19 i Vasakyrkan, Vasagatan 6–8, Örebro.

SÖNDAG 18 OKTOBER

Yxnäset

Exkursion till Yxnäset i samverkan med Östernärkes Naturvårdsförening för den traditionella höstvandringen till Hjälmarens strand vid Yxnäset. Samling vid P-platsen Bondevrak kl. 9. Vanligtvis är det blött så ta bra på fötterna. Och korvgrillning. Ledare Gunnar Nilsson, 070 961 14 45 och Krister Sölveling, 019 452 204.

OKTOBER – NOVEMBER

Hönö

Västkustens pärla när och om vindarna blir de rätta. Om intresse finns så blir det en resa till Hönö. Anmäl intresse till Hans Waern, SMS 070 492 53 51.

TORSDAG 19 NOVEMBER

Eldögon

Möten med Sveriges ugglor. Naturfotograf och filmare Patrik Olofssons tar oss med på en resa genom ugglornas Sverige – från vidsträckt storskog och högfjällets vidder till sjudande våtmarker och ladugårdars mörka vrår. Inomhusmöte kl. 19 i Vasakyrkan, Vasagatan 6–8, Örebro.

FÅGLAR

i Närke

REDAKTÖR OCH ANSVARIG UTGIVARE:

Kent Halttunen

Nygård, Norra Folkavi
719 91 Vintrosa
070 216 11 30
kent.halttunen@tele2.se

REDAKTIONEN:

Marianne johansson

Tallbacka-Majas väg 12
702 21 Örebro
070 656 63 69
marianne-j@telia.com

Charlotta Hedberg Tideman

Järnväggsgatan 32
703 62 Örebro
070 721 43 32
charlotta.tideman@tele2.se

Leif Haldorson

Brevbärargatan 52
703 78 Örebro
070 665 67 75
leif.haldorson@telia.com

Anders Nilsson

Ramsta 306
719 91 Vintrosa
070 964 12 10
mediagurun@icloud.com

NÄRKES ORNITOLOGISKA FÖRENING

En ideell regionalförening av SOF/BirdLife Sverige. NOF jobbar med fågelintresse, fågelskydd och fågelforskning. Medlem i föreningen blir man enklast genom att logga in på membit: membit.net/m4-member/login/500, och betala medlemsavgiften. Årsavgiften är 250 kr för vuxen, för familjemedlem 50 kr (ingen extra medlemstidning), ungdomsmedlem (13–20 år) betalar 100 kr och barn (1–12 år) 50 kr per år. Medlemmarna får vår medlemstidning som ges ut med fyra nummer per år. Dessutom får man hänga med på alla exkursioner, resor, utbildningar och spännande möten.

ADRESSÄNDRINGAR

Har du ändrat adress? Logga in på vårt medlemsregister, membit.net/m4-member, med det användarnamn du fick när du betalade medlemsavgiften.

Har du andra medlemsfrågor? Kontakta Sandra Tengelin, se styrelserutan längre ned här på sidan.

FÖRENINGSLOKAL

För sammanträden och bibliotek finns vi i Föreningarnas hus, Slottsgatan 13A, Örebro. För utställningsmateriel, holkar med mera används källarlokalen på Hagmarksgatan 9B.

HEMSIDA

Du är välkommen att besöka hemsidan nof.birdlife.se. Vi finns också på Facebook.

REGIONALA RAPPORTKOMMITTÉN

Sammanställande:
Magnus Friberg
073 503 08 35

FÅGELSKYDDSGRUPPEN

Sammanställande:
Bengt Andersson

SKOGSGRUPPEN

Sammanställande
Bengt Andersson

JORDBR.GRUPPEN

Sammanställande
Kent Halttunen

OSETKOMMITTÉN

NOFs representant
Thord Eriksson
072 731 23 93

SVANSJÖN TYSSLINGEN

NOFs representant
Kent Halttunen

NOFS TJEJGRUPPER

Ami Sundén
070 944 73 00

Annika Lorin
070 375 78 18

STYRELSEN

Lars Johansson

Ordförande
Holländaregatan 22
702 86 Örebro
070 558 99 06
lars.h.johansson@icloud.com

Maria Wanche

Kassör
Osvalla 230
719 92 Vintrosa
070 415 58 83
maria.wanche@gmail.com

Gunnar Bergeå

Resor
Hemmansvägen 58
702 17 Örebro
073 372 19 29
gbsteglits@hotmail.com

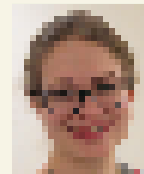
Ronnie Lindqvist

Vice ordförande
Bertil Waldéns gata 6
702 15 Örebro
070 262 14 17
lindqvist_ronnie@hotmail.com

Anastasia Valenta

Inomhusmöten
Grankottvägen 6
702 82 Örebro
070 071 17 17
nof.anastasia@gmail.com

Bengt Andersson

Fågelskydd
Idrottsvägen 5
692 33 Kumla
070 693 33 65
styrbengt@hotmail.se

Catarina Ericson

Sekreterare
Fredsgatan 34
703 62 Örebro
070-342 61 55
toverud@hotmail.se

Sandra Tengelin

Medlemsservice
Edsberg Ekebo
716 91 Fjugesta
070 372 19 29
ekibogard@hotmail.com

Eva Georgii-Hemming

Exkursioner
Äsplunda 643
705 96 Glanshammar
070 254 20 27
georgiihemming@gmail.com

Varför är fåglarna så **TYSTA** ibland?

Sista maj, pingstdag och mors dag – jag har unnat mig att ligga i hängmattan. Runt mig finns många höga träd. Som om träden bildar en sal. I den håller fåglarna konsert mitt på blanka dan. Kanske uppskattar de klangen och akustiken. Precis som i visan jag lärde mig av Ulrika Bodén, folksångerska från Ångermanland.

”Vinteren tar ända och sommaren begynner, och alla blad och blommor de gro. Liljan uti lunden under dalen upprinner och duvan i eken har bo. Lärkan och andra fåglar snäll de spela uti lunden så vällt. De hålla inte upp förrän den mörkaste natt”. (efter Torp-Greta, Dala-Järna)

Ordet vällt, fick jag lära mig, beskriver ett speciellt ljudförhållande i naturen då ljudet liksom bär iväg, då fåglarna sjunger extra mycket och det går extra lätt att kula om man vallar djur i skogen.

FÖRRA SOMMAREN, veckan efter midsommar, medverkade jag fyra kvällar i rad i skymningsspelet Huldrans natt. Det innehåller bland annat en vallmusik-konsert med kohorn, spelpipor och kulning. Utspridda runt en liten sjö utanför Åkersberga väntade vi på deltagarna som guidades genom skogen. För oss som väntade gällde tystnad. Den första kvällen gick jag iväg till min plats extra tidigt. Fåglarna sjöng som besatta. En hel timme fick jag för mig själv på en klippa längst bort i sjön. Jag lyssnade och njöt av den mäktiga fågelkonserten. När deltagarna nådde sjön var klockan nästan elva.

Först några koskällor långt bort i skogen, sedan en inledande härjedalspipa tvärs över sjön. Därefter var det min tur att svara med lockrop, eller kulning som är den mest kända dialektala termen.

Kulning användes då fåbodkulturen fortfarande var i bruk och man skulle ropa till sig djuren, skrämman rovdjur eller kommunicera med andra vallpigor som gick på skogen. Det är meningen att det ska höras långt. Struphuvudet höjs högt upp och luften pressas ut genom svalget. Det är ju inte så ofta rösten används på det sättet och jag kände mig pirrig i väntan på att få ropa ut mina improviserade vallåtsstrofer.

Men min röst bars ut över sjön. Det var som naturen svarade och hjälpte mig. När den så kallade rundblåsningen (då horn och pipor turas om runt en sjö) var över längtade jag till nästa kväll.

SAMMA PLATS, samma tid men nu var fåglarna helt tysta. Så märkligt! Inte ett pip, varför var de så tysta? När det blev min tur att kula märkte jag att det gick trögt. Jag fick jobba hårt och det kändes inte alls så där roligt och lätt som kvällen innan. Var det likadant för fåglarna? Att de inte tyckte det kändes lönt att sjunga? De två följande kvällarna var ljudförhållandena bättre. Men lika fantastiskt som första gången blev det inte igen.

Jag antar att det den där första kvällen hade varit som i visan. Det var vällt. ...de spela uti lunden så vällt. Ett gammalt ord som fallit i glömska då vi inte längre lever, arbetar och rör oss i samma omfattning ute i naturen och skogen. Men som i en annan tid var ett relevant ord för att beskriva något som man vissa gånger fick uppleva, andra inte.

MAN KAN VERKLIGEN undra vad det beror på. Ibland när man ger sig ut i fågelskådarmarkerna är det bara dött. Fåglarna verkar liksom inte finnas. Måste det vara vällt för att fåglarna ska komma igång, röra på sig och fyllas av samma bubblande lust att få låta som jag gjorde den första kvällen vid sjön? Och hur blir det vällt? Det hade regnat rejält i ett och ett halv dygn före första föreställningen. Dimman låg över sjön. Så kan det vara luftfuktigheten det beror av? Eller kanske lufttrycket, eller något helt annat? Någon som kan svara på det? För jag ligger här i hängmattan och skulle bra gärna vilja veta.

KRÖNIKA: CECILIA BREMER

Mindre sångsvan

(*Cygnus columbianus*):

Samtliga fynd redovisas här, utom från Tysslingen där endast högsta antal under våren är noterade.

Vår: 1 ex. sträckande NO Kvarntorpshögen 2.3 (Per Karlsson Linderum). 22 ex. Rånnestamaden, Tysslingen 2.3 - 6.4 (Helny Olsson, Bengt Jalsborn m.fl.). 2 ex. sträckande NO Östra Mark, Almby 2.3 (Eva Georgii-Hemming, Urban Tholen). 5 adult sträckande NO Aspholmen, Örebro 2.3 (Johan Åhlén, Leif Sandgren). 2 adult Boglundsängen 3.3 (Bengt Jalsborn, Lennart Eriksson). 1 ex. Hammar-maden, Kvismaren 3.3 (Leif Sildén). 5 adult Gällersta åkrar, Gällersta 10.3 (Johan Åhlén). 9 ex. Kvismaren 11-12.3 (Andreas Tranderyd, Jan Tranderyd m.fl.). 2 ex. sträckande O Rävångsmaden, Rynningeviken 11.3 (Leif Sandgren). 2 ex. Myrö våtmark (f.d. Östra myrömaden), Rynningeviken 12-13.3 (Staffan Gustavsson, Per Wedholm m.fl.). 11 ex. Rysjön, Kvismaren 13.3 (Nils Hultman, Leena Zander m.fl.). 1 ex. sträckande NO Tornet, Skagershultamossen 13.3 (Kjell Ståhlberg). 4 ex. Rysjön, Kvismaren 14-16.3 (Johan Åhlén, Kjell Ståhlberg m.fl.). 4 ex. (2 adult + 2 2K) Myrö våtmark (f.d. Östra myröma-den), Rynningeviken 14.3 (Bengt Jalsborn). 1 ex. Almbyängen, Oset 15.3 (Anders Jacobsson, Bengt Ahl m.fl.). 2 adult Myrö våtmark (f.d. Östra myröma-den), Rynningeviken 16-17.3 (Oscar Axelsson, Mats Eriksson). 4 ex. Almbyängen, Oset 16-29.3 (Bengt Andersson, Peter Karlehagen m.fl.). 2 ex. Rysjön, Kvismaren 18.3 (Krister Aronsson, Ronny Nilsson m.fl.). 5 ex. Myrö våtmark (f.d. Östra myrömaden), Rynningeviken 19-28.3 (Bernt Bergström, Håkan Svensson m.fl.). 1 ex. Gällersta åkrar, Gällersta 20-21.3 (Peter Gustafson, Peter Eklund m.fl.). 5 adult Gällersta åkrar, Gällersta 26.3 - 3.4 (Johan Åhlén, Per Karlsson Linderum m.fl.). 1 adult Rysjön, Kvismaren 27.3 (Anders Jacobsson). 7 ex. Myrö våtmark (f.d. Östra myrömaden), Rynningeviken 30.3 (Ove Pettersson). 6 ex. Almbyängen, Oset 1-2.4 (Per Wedholm, Lars Fransson m.fl.). 3 ex. Rysjön, Kvismaren 2.4 (Leif Lindholm, Rolf Lindskog m.fl.). 2 ex. Rysjön, Kvismaren 8.4 (Ronny Nilsson, Peter Karlehagen m.fl.). 1 ex. Gillberga, Sköllersta 9.4 (Per Karlsson Linderum). 1 ex. Rysjön, Kvismaren 9-10.4 (Roland Svensson, Peter Gustafson). 1 adult Öby-maden, Kvismaren 13.4 (Kvismare Fågelstation). 1 ex. Rysjön, Kvismaren 20.4 - 1.5 (Anders Jacobsson, Emma Karlsson m.fl.).

Höst: 3 adult sträckande SV Ormesta holme, Oset 10.10 (Lennart Eriksson, Bengt Ahl). 1 ex. sträckan-de Storhjälmaren 19.10 (Leif Sildén).

Sångsvan

(*Cygnus cygnus*):

Nytt rekord för arten slogs i Tysslingen då 5403 ex räknades den 17 mars! Det är tred-je året i rad med riktigt höga antal på loka-len. Här redovisas samtliga rapporter på över 1000 individer från Tysslingen och alla flock-ar på över 300 från resten av landskapet.

Tysslingen: 1038 ex. Ruinen, Tysslingen 4.3 (Helny Olsson). 1406 ex. Ruinen, Tysslingen 5.3 (Helny Olsson). 1437 ex. Ruinen, Tysslingen 10.3 (Helny Olsson). 1087 ex. Norra tornet, Tysslingen 11.3 (Mats

Kinnander). 1674 ex. Ruinen, Tysslingen 12.3 (Helny Olsson). 2704 ex. Ruinen, Tysslingen 13.3 (Helny Olsson). 3129 ex. Ruinen, Tysslingen 14.3 (Helny Olsson). 4090 ex. Ruinen, Tysslingen 15.3 (Helny Olsson). 4962 ex. Ruinen, Tysslingen 16.3 (Helny Olsson). 5403 ex. Ruinen, Tysslingen 17.3 (Helny Olsson). 3800 ex. Norra tornet, Tysslingen 18.3 (Per Hagström). 3444 ex. Norra tornet, Tysslingen 19.3 (Helny Olsson). 3000 ex. Norra tornet, Tysslingen 20.3 (Leif Johansson). 2568 ex. Ruinen, Tysslingen 21.3 (Helny Olsson). 2515 ex. Ruinen, Tysslingen 22.3 (Helny Olsson). 2288 ex. Ruinen, Tysslingen 23.3 (Helny Olsson). 1786 ex. Ruinen, Tysslingen 24.3 (Helny Olsson).

Flockar över 300: 364 ex. Kalsta åkrar, Kvismaren 12.3 (Per Karlsson Linderum). 444 ex. Kvismaren 12.3 (Magnus Friberg). 376 ex. Gällersta åkrar, Gällersta 26.3 (Per Karlsson Linderum). 300 ex. Hidingebro, Hidinge 31.3 (Johan Åhlén).

Sädgås

(*Anser fabalis*):

Ett par räkningar genomfördes både vår och höst. Det tycks som att koncentrationen av gäss i Kvismaren är på väg att lösas upp och större flockar ses nu på flera håll i landska-pet än tidigare.

Vår: 4300 ex. Kvismaren 5.3 (Leif Sildén). 3000 ex. Gällersta åkrar, Gällersta 8.3 (Ove Pettersson).

Höst: 8329 ex. Kvismaren 24.9 (Magnus Friberg). 14152 ex. Kvismaren 15.10 (Magnus Friberg). 6700 ex. Vibysjön 20.10 (Hakon Kampe-Persson). 12000 ex. Tysslingen 21.10 (Hakon Kampe-Persson).

Sädgås, underarten rossicus

(*Anser fabalis rossicus*):

Jämfört med för tio år sedan så har vi ett betydligt mycket högre antal rapporter av denna underart, men den är ändå förbisedd. Kanske för att många inte bryr sig om att leta efter dem. Men glöm inte att flera taxono-miska auktoriteter redan splittat sädgås i två arter, så det kan vara värt att försöka lära sig skilja dessa underarter. Samtliga observatio-ner redovisas här.

Vår: 5 ex. Hjälmarsbergs åkrar, Hjälmarsberg 28.2 (Per Wedholm). 2 ex. Hammarbotten, Kvismaren 10.3 (Patrik Wikström). 2 ex. Vaken (vinter), Oset 11.3 (Håkan Svensson, Birgitta Dawidsson). 1 ex. Näsbyängen, Oset 12.3 (Per Wedholm). 100 ex. Rysjön, Kvismaren 28.3 (Åke Pettersson). 14 ex. Reningsdammen, Vretstorp 2.4 (Andreas Sand-berg). 560 ex. Rysjön, Kvismaren 19.4 (Åke Pet-tersson). 37 ex. Rysjön, Kvismaren 29.4 (Åke Pet-tersson). 60 ex. sträckande N Klåvudden, Harge 1.5 (Andreas Sandberg, Daniel Yttermalm). 100 ex. Rysjön, Kvismaren 1.5 (Per Wedholm). 12 ex. Rysjön, Kvismaren 2.5 (Åke Pettersson). 150 ex. Södra moderna, Tysslingen 9.5 (Lennart Eriksson, Ove Pettersson). 1 ex. sträckande NO Björka ler-tag, Björka lertag 18.5 (Jonas Engzell).

Höst: 67 ex. Kvismaren 24.9 (Magnus Friberg). 70 ex. Rysjön, Kvismaren 7.10 (Musse Björklund,

Stefan Göransson m.fl.). 350 ex. Hammarbotten, Kvismaren 7.10 (Musse Björklund, Edvin Klein). noterad Löten, Kvismaren 10.10 (Björn Eriks-son, Clas Tornefjell). 413 ex. Kvismaren 15.10 (Magnus Friberg). 1 ex. Vibysjön 20.10 (Hakon Kampe-Persson).

Spetsbergsgås

(*Anser brachyrhynchus*):

Spetsbergsgässen fortsätter att favorisera Närke både vår och höst. Tysslingen och Kvismaren har fortsatt en batalj om vilken lokal som ska anses vara Sveriges bästa och största rastplats för arten. Detta år så åter-tog Tysslingen förstaplatsen. Högsta vår och höstsiffran redovisas för respektive lokal.

Vår: 1000 ex. Nynäs åkrar, Kvismaren 21.3 (Åke Pettersson). 446 ex. Svalnåsmaden vindskyddet, Tysslingen 20.4 (Joakim Johansson).

Höst: 1740 ex. Tysslingen 9.10 (Lennart Eriksson). 940 ex. Kvismaren 15.10 (Magnus Friberg).

Bläsgås

(*Anser albifrons*):

Arten uppträder i betydligt högre antal om våren än om hösten hos oss. Högsta note-ringarna från våren från Tysslingen och Kvis-maren redovisas här.

Vår: 500 ex. Öby kulle, Kvismaren 25.3 (Per Tuf-vesson). 360 ex. Raststugemaden, Tysslingen 29.3 (Lennart Eriksson).

Höst: 16 ex. Kvismaren 15.10 (Magnus Friberg). 18 ex. Tysslingen 21.10 (Hakon Kampe-Persson).

Fjällgås

(*Anser erythropus*):

Antalet fynd ligger i linje med senare år. Ty-värr verkar det mest vara förvirrade projekt-gäss som gästar oss numera.

Vår: 1 adult Rysjön, Kvismaren 28-29.4 (Anders Bertebo, Bo Runesson m.fl.). 2 ex. Boglundsängen 6.6 (Erik Törnvall, Ove Pettersson m.fl.).

Höst: 2 2K+ Kvismaren 5-15.10 (Göran Wingstrand, Barbara Leibiger m.fl.). 1 adult Tysslingen 11-21.10 (Lennart Eriksson, Christer Tegebro m.fl.).

Grågås

(*Anser anser*):

Det går fortsatt bra för arten i Sverige och det märks bland annat på allt högre toppno-teringar nästan varje höst. Spräcks 10 000 vallen i höst måne?

Noterbart: 9271 ex. Kvismaren 15.10 (Magnus Friberg).

Strippgås

(*Anser indicus*):

Fjärde året på rad som denna förvildade parkgås gästar landskapet.

